

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.



Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj;
Minden évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Központok)
Üllői-út 26. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Híztó állatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület folyó évi december hó 11., 12., 13-ik napján díjazással egybekötött híztó állatvásárt rendez *Budapesten*, a székesfővárosi marhavásárért istállóban.

A híztó állatvásárt a földmívelésügyi m. kir. miniszter ö nm. támogatásával az OMGE., mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, a székesfőváros hatósága, a Magyar Mezőgazdák Szövetsége, a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátók Szövetsége, a magyar czukorgyárosok országos egyesülete, a méhészek és a hentesek ipar-estülete, valamint a kobányai sertéskereskedelmi csomókkal együttesen rendezik.

A híztó állatvásárra felhozható: *híztó szarvasmarha, juh, sertés és híztó barmfaj.* Az állatok díjazására állami, városi, egyesületi és egyéb díjak állanak rendelkezésre.

A vásáron résztvevni szándékozók bejelentéseket november hó 1-ig küldhetik be az OMGE. titkári hivatalához, mely az érdeklődőknek levélbeli megkeresésre a vásár terveztét és a szükséges bejelentési íveket megküldi.

A rendező-bizottság.

Inség és alamizna.

Az 1897-iki évi a mezőgazdaságra emelkedéset marad balsikeri miatt.

A buza ára ugyan majdnem 70 százalékkal emelkedett, de mit ér ez az országnak, ha nincs kivétel s mit ér a gazdának, ha nincs mit eladnia? Legfeljebb drágább kenyeret eszik s drágább magyart vet. Csatlakoztak az elemi csapásokhoz ragályos állatbetegségek, bete-
tözte mindezeket az árvízkarosodás. És fellépett nyomokban a mezőgazdasági nség, sokkal nyomasztóbban és kifejezés-

teljesebben, miként az az árdepresszió periódusában jelentkezett.

Sikerüljön a termelés, megjelen a túltermelés mumsa, ne sikerüljön a termelés, vaskövetkezéssel előáll természetes indoka a nyomornak; baj a sok, még nagyobb baj a kevés: hol találjon tehát a gazda menedéket.

Ezeket a kérdéseket igyekezett a képviselőház elé terelni Molnár János egy interpellációjában.

A képviselőház nem foglalkozott ugyan a mezőgazdasági inség kérdésének tárgyalásával, azonban Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter olyan kijelentéseket tett e részben, amelyek egymagukban a mostoha állapotba jutott gazdák fellegítésére hivatott intézkedések egész sorozatáról adnak számot. Ezek részben folyamatban, részben kiállításba helyezve röviden a következők:

1. Nagybörművű adóteáris történik; már eddig 413 ezer frt állami adó töröltetett.

2. A belügyminiszter az árvízkarosult községek részére segély címzém mintegy 50 ezer forintot osztott ki.

3. A földmívelésügyi miniszter az állami birtokok útján, részben pénzért, részben és kölcsön, részben pedig ingyen is vetőmagvakat oszt ki a megszorult kisgazdák között. Kiadatott eddig kölcsönben, központi árában, önköltségen szállítva 204 község 11,822 birtokosának 30,280 q. vetőmag. Ingyenes vetőmagot 5,709 q-t utványoztak ki, 23 község és 2993 kisbirtokos számára.

4. A kereskedelmi és földmívelési tárczák keretében 2.325,000 frtnyi földmunka foganatosítottak, amelyekre külföldi munkások miniszteri engedély nél-

kül nem alkalmazhatók s amely munkálatokat alvállalatra kiadni nem lehet.

Ez intézkedések kapcsán ígérteket vetünk arra nézve, hogy az uszortörvény végrehajtására nagyobb felügyeletet fognak fordítani; hogy a munkásörvény rövidesen a képviselőház elé kerül s hogy végre, ha mindezek az intézkedések sem lennének elegendők, az inségügyben törvényjavaslatozt nyujt a kormány a Ház elé.

Álljunk meg egy kicsit.

Mi vagyunk az elsők, akik ezekben az intézkedésekben a Darányi földmívelésügyi miniszter egyéni buzgalmanak s jóakaratu készségének magas mértékét látjuk. Ha tehát ezeket az intézkedéseket abból a szempontból ítéljük meg, hogy az egyéni buzgalom s jó indulat milyen eszközöket volt képes akcióba helyezni, úgy ebből a szempontból a becsmérló kritika ezutal céltévesztett és méltatlan dolog volna.

Inség, a vetőmag-szükség és keresethiány azonban országos kérdés, mert a jövő évi termés s az egész ország belyugalma függ ennek elintézésétől; és ennek az országos ügynek semmihé sincs kevesebb köze, mint azokhoz a személyi viszonyatokhoz, amelyek a mostoha állapotok enyhítését célzó intézkedésekkel kapcsolatosak.

Nem az egyéni buzgalom, hanem egy országosan éreztető szükség mértékéhez kell e szerint viszonyitanunk s szóbanforgó intézkedéseket, amelyek ebben a szembeállításban jóval alább szállnak jelentőségükkel, megritkulnak, sőt ösztötpöröndnek.

Az ügyes alkalmi csoportosítás sohasem vétség, de jelen esetben zavarólag

Termények értékesítésére

és

Erőtakarmányok beszerzésére

kitűnő bel- és külföldi összeköttetések folytán készséggel ajánlkozik a

MAGYAR MEZŐGAZDÁKSZÖVETKEZETE, Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

hat. A felsorolt intézkedések előkelő számát bizonyos mértékig redukálnunk kell, hogy megkapjuk azokat, amelyeknek tisztán alkalmi jelentőségük van.

Igy a vetőmagkölcsonszét nem sorozhatjuk a kivételes intézkedésekhez, nem sorozhatók az esetben sem, ha idejében foganatosított volna s ha kevésbé körülményes volna a hozajuttatás módja. Elvégre az állam, mint most teszi, úgy eddig is adott el vetőmagot jó pénzért s reméljük, hogy abbeli készségéhez, hogy a magyar gazdáknak is hajlandó természet eladásra bocsátani, nem kívánja kivételes indok gyánánt az országos inséget odaállítani.

A belügyminiszter rendelkezési alapjából kiosztott segély elfogy máskor is. Éppen így közunka is van máskor is, aminthogy tévesztett politikának tartanánk közunkákat cél- és időszzerűség nélkül programmba venni csak azért, hogy az ország zsebére szökő megterheltes egy morzsájából a munkásoknak is kijusson.

E redukció után Darányi miniszter kijelentéseiben felsorolt intézkedések közül csak az adóléírás s az az 5709 q. ingyenesen kiosztott vetőmag marad, mint olyan, amely alkalmi méltatás tárgyát képezheti. Ezekhez sorozhatnánk azt a kilitást, hogy a közunkák teljesítésénél figyelemmel fognak lenni arra, miszerint ne keletkezessenek a szokásos állvállalatok; de ezt az ígérletet pénzterfékben csak az esetben fogadhatnák el, ha biztást nyertünk volna arra nézve, hogy az agynevezett „Jancsi bankó” is eltöröltetnek a föld színtől, azok a bankók, amelyek, mint az előlmes földműnkavállalkozóknak egy különös uszoraeszközöké váltak neveztesek.

Az ennyiben összegezhető intézkedések eltörpülnek, szemben a földművelésügyi miniszter azon beismerésével, hogy a vetőmagszükség s a munkások kereseti forrásának hiánya országos mértetűvé teszi a balsikerrel zárult gazdasági év mostoha következményeit. Hiszen ami az ország kizsázdált illeti, akiknek sorsa első sorban érdekel bennünket, azoknak érdekében valóban alig történt több, minthogy az állam jóvólából mindössze hatodfelezer q. ingyenes vetőmagban részesültek.

Az állami segítségnek ez az eszköze olyan csekély, hogy ezzel a törvényhozásnak nem lett volna szabad megelégednie akkor, mikor az ország kizsázdált a válság szelén látja.

Következik most már az a kérdés, hogy részünkről az állami támogatásnak milyen eszközeit s minő indoklással kívánjuk volna alkalmazásba venni.

Mi kívánjuk legkevésbé az a szociálisztikus rendszert megteremteni, a melynek hatása alatt az egyének az állami támogatásban keresnek boldogulások forrását. Az államtól nem kívánunk mást, mint azt, hogy az egyének boldogulásának útját ne állja, hogy ennek esélyeit kiegyenlíteni igyekezzék.

Ha tehát úgy jelentkeznék előttünk az állam, mint amely a mezőgazdák irányában fennálló kölelteségeinek mind- eddig hűségeseinek eleget tett és ha továbbá úgy jelentkeznék előttünk a mai mostoha állapot, mint csupán egy év elemi csapásainak a rideg következménye: akkor köszönettel kellene megelégednünk a hozott szerény áldozattal is, mert abban a szigorú kölelteségeken túl terjeszkedő teljesítményt látnánk.

Am a mai állapotoknak kilencvenkilenc óta már évtizedek krónikus szerű mulasztásainak közzöni létét; a most jelentkezt rossz időjárás talán nem több, mint századrész oka annak, hogy a sokat szenvedett gazda létört s insége poharát betelve látja.

Rossz időjárás, járványos betegség, elemi csapások. Helyes. Ezt belátjuk. Nagy termés szintén elemi csapás, mert amiből sok van, annak lemegey az ára. Belátjuk azt is. Rossz kereskedelmi szerződés elemi csapás, mert ki tudta volna annak következményét előre. Megpróbáljuk ezt is vélelenségnek tekinteni. A drága hitel, a földbirtokok eladósodása, a kis emberek elzűlése eleve nem mérlegelhető esetlegességek következményei. Gondolkozunk fölötte. A pénzvállalatok uszorák, kartelek felurjánása és érvényes jútása mind csak merő ártaflan találkozás az esélyeknek. De ez már sok a vélelenségekbeől, mert ebben már logika van, amely fölött elkeseredik mindaz, aki ezeket a vélelenségeket a maguk következetes találkozásában rendszerbe foglalja s levonja belőlük a szomorú tanuságot. Es ha a nyomor létörtjére jut, nem közzöni meg koldus módjára az odavetett filléres alamiznát, hanem a méltó önrézt hangján szólhat meg: „Ha segíteni akarsz rajtam, ne adj nekem igrálmomorzásukat, hanem add vissza azt, amit hosszas mulasztásaid ideje alatt, hosszas elhagyottságomban elvesztettem.”

Hatodfelezer q. vetőmaggal nem lehet pótolni egy emberöltő mulasztásait. Nem egy ünnepélyes pillanatan nyilván tett adomány kell Magyarországot mezőgazdáink, hanem egy kis egészszégsé közzgazdasági politika.

Nem kívánjuk mi, hogy emelkedett pillanatokban, részvtre lángolván fel a zokne sorsunkon, nagyszerű nemzeti közadakoást rendezzenek részünkre.

Koldust illeté alamizna, amely nem fér össze a gazdaosztály méltóságával és jelentőségével, kinek áldozatkészségbeől újaterembőlött az ország, s kinek erejéből is munkájából él, virágzik és emelkedik.

Ne mondja senki, hogy ez a hang a tulvitt keserűség hangja. Évtized óta szomoró következetességgel jelenkeznek a bajaink és még mindig apró jütöteményekkel akarnak segíteni a momentán okozatokon, ahelyett, hogy ezek krónikus eredetű okaink segitendő, a szigorú kölelteségg útjára lépnének.

A Ház leszavazta az inségügy érdemleges tárgyalását; jól van, de a földművelési minisztertől legalább vartunk olyan kijelentést is, mely maradóan értéki intézkedést helyezne kilitásba. Sőt tovább megyünk.

A uszora sokféle alakjában előttünk müködik, mint momentán elődözöje sok ezerek tönkremenésével, és igyekezett-e a kormány közzgazdasági politikájának helyes irányításához csak egyetlen támpontot is meríteni, ennek és sok más következménynek a tanuságából? Vagy tegyük fel a kérdést egész konkrét alakban. Tett-e emilitést a miniszter csak egy szóval is a szövetkezeti törvény benyújtásáról? — holott e törvény iránti régi vágyak meggyözötték arról, hogy ebbeli ígérlet több érhémelt fogadtuk volna, mint a pillanatnyi intézkedések egész kirkakatt.

Nem bizik talán a szövetkezeti intézmények üdvös hatásában? Csodás eredményt mi sem várnk tőle. Márólholnapra a kizsázdákat egy szövetkezeti törvénnyel sem lehet lábra állítani. De legalább igazolást lehet vele adni a lábrállítás gyökeres szándékának. És legálabb kiindulási pontját jelhezetni vele annak a közzgazdasági politikának, melynek tötözte alatt a jóvő nemzedék állandó védelmet fog találni. E tötözet alatt a gazda nyugton pihenheteti természetét a jobb árakalakulások idejéig, megtalálja a kiserem az olcsó hitel, megtalálja a munkásokoportok az önálló vállalkozás lehetőségének módját.

Mindezeknek rése, hiánya van a foganatosított intézkedésekben, holott ezeket a réseket ezzel a törvénnyel egyszer és mindenkorra mód kinyúlásnak áthidalni.

Miért nem történik ez? Im ez az, amit fájlalunk. Vagy építsen a kormány biztos hidakat, hogy a lokigai vélelenségben egymást követő örvények között a gazda is kiutat találjon. Vagy pedig, há már ezt nem teszi, nekass a kisuáját nyujtsa, hanem az egész karsak s mentse meg egytől-egyét azokat, akik örvénybe jutottak önhibájukon kívül. A könyörületesség érvényének apróban való gyakorolása igen tetszős lehet, azonban igralmat nem az gyakorol, aki a kitudt kegyadományban részesül, hanem az, aki megsztinteti koldulásának az okát.

Buday Barna.

NÖVÉNYTERMELEÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Az idei sörápakiallítás.

Az időjárás ez idén a kalászosok fejlődésnek nem kedvezett. Ennek hatása megálltszott az OMGE. által rendezett XI-ik országos sörápakiallításra is, ahol összesen csak 67 minta került bemutatásra. Ezen viszonylag csekély mintaszámot azonban nem szabad hanyatlásnak, vagy a kilitást iránti csekélyebb érdeklötésnek tekintenünk; hanem annak, hogy gazdáink az idek rosszabb minő-

ségű árppákkal a kiállításra megjelenni nem akartak.

Kiállított árpkák után itélve általában azt mondhatjuk, hogy haladás tapasztalható a sörpára tisztításában és kezelésében. Oly gyomok, rosszul vagy túlságosan koptatott árpkák, mint az előző kiállításokon nem ritkán voltak láthatók, most már nem fordultak elő. Szintúgy határozott haladás tapasztalható a sörpára termelésében is, a mostani kiállítás 67 mintája közül 52 esetben sörpára nem szolgált védőnévenül, hanem tisztán egymagában volt vetve. Ez az előző évekre képest tagadhatatlanul nagy haladást jelent és évről évre is emelkedik az árpkák díjazásánál, a mennyiben a díjat nyert 11 árpa közül 10 tisztán volt vetve s csak egy szerepelt védőnévenül. A díjazásnak ezen aránya buzissal szolgálhat arra nézve, hogy a sörpárát védőnévenül ne vessük, mert ez az esetek legtöbbjében minőségére hátrányos befolyást gyakorol.

Előveteműlly tulajdonok kapás növény szerepel, a mi helyes is, mert a porhanyó s gyommentes talaj felét meg legjobban a sörpára igényelnek.

Az idén bemutatott árpkák csirázó képessége csirázó erély felülmúlta, ellenben a hűz az időjárás folytán, az előző évhez képest durvább, vastagabb. Míg előző évben a hűz vastagsága 8—12% között, ez idén 12—16% között ingadozott.

Vizsont azonban tapasztalhatnánk, hogy a feleség tekintetében gazdánk még mindig nem tudnak megállapodásra jutni s nem ritkán ugyanazon gazdaságban 3—4 feleséget termesztenek. Minthogy pedig nagyobb mennyiségű sörpára értékesítéséről, annak helyettesítéséről fontos tényező, a különböző feleségek utáni káphozat határozottan rossznak kell.

Az országos növénytermelési kísérleti állomás számos gazdaságban végzett több évi kísérletezés alapján kmutatta, hogy sörpára termelő vidékeknél nagy részében, a rövidbéb tenyészidővel bíró „Hanna” árpa adja viszonylag a legjobb eredményeket. Úgynevezett sörpára értékesítéséről, annak helyettesítéséről fontos tényező, a különböző feleségek utáni káphozat határozottan rossznak kell.

Az országos növénytermelési kísérleti állomás számos gazdaságban végzett több évi kísérletezés alapján kmutatta, hogy sörpára termelő vidékeknél nagy részében, a rövidbéb tenyészidővel bíró árppal érhesünk ki a jobb eredményeket.

Ha ellenben a sörpárátmó vidékek egyes gazdaságaiban nem a Hanna árppal, hanem egy másik feleséggel értek el a jobb eredményeket, akkor ragaszkodjanak ennek termeléséhez, hogy nagymennyiségű kiegészítő terméket álljon rendelkezésükre. Ha pedig a tételezőkora legyen mely vidéken, milyen feleséget árpra tehát állandón szert, mely többöb dolgra, mint a sörpáravásár egyik igen fontos tényezőjére ismételten felhívom a figyelmet.

Vizsont azonban igen helytelennek kell tekintennem azt — amint előző az ily sörpárakiállítás is meggyőződésem — hogy az Alföldön a kényes sörpára feleségek termelését még mindig forszerozzák. Az országos növénytermelési kísérleti állomás minden kétséget kizárólag kmutatta, hogy Alföldönök a kevésbé kényes „Illmitz” árppá az elsőbbség; ez adja it a legjobb a legbiztosabb eredményeket. A kiállítás szereplő egynehány alföldi gazdaság Hanna árppát mutattat be, mely minőségileg oly rossz volt, hogy a sörpára kiválasztásuk legelőször sem felelt meg. Bizonyos okok helyesebben járnának el alföldi gazdáink, ha a kevésbé kényes, de bőtermő Illmitz árppát termesztenék, mert a kényes, finom sörpára feleségekkel, megfelelő eredményeket elérni nem fognak.

Oh, ahol a klíma utját állja valamely termelési irányunk, a gazdának ezt erőszakolnia nem szabad, hanem a fennálló viszonyokhoz kell alkalmazkodnia.

Végül még csak azt kívánom megjegyezni, hogy legutóbbi külföldi utazásom alkalmával, Mannheimben hallottam több oldalról ama kijelentést, hogy a magyar sörpára, bizonyos világgos, könnyű sörök készítéséhez nélkülözhetetlen s ily esetekben 1—2 márkával drágábban kel el a német árppnál. Ez is mindenesetre buzissal szolgálhat sörpáratermelő gazdáinknak arra nézve, hogy a magyar sörpára renoméját a külföldön megőrösítsék, aminek alapját azonban „a termelés megbízhatósága” képezi.

Kerpely Kálmán.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Ökrök hizlalása.

(Fólelet a 417. sz. kérdésre.)

△ Kétségtelen, hogy répn vagy valamely más gyökönvényen és szénán tartva az ökrök felhizlalhatók, anélkül, hogy koncentrált összetételi takarmányt emeltek, főleg gyári hulladékokat nyújtanak nekik; azonban ismét az ill, hogy az ilyen hizlalásnál az elméleti szabványok által előírt takarmányozás szorosan be nem tartható. A jelen esetben rendelkezésre áll takarmányrépa, szombolyózott és vermelt takarmány, új luczerna és zabosbikkonyzséna, polyva, árpa és zabszalma, erőtakarmány új kukorica.

Mindeztől az országban hizlalnak ezeken a takarmányféléken és eredményesen, pedig ezekből a takarmányokból az elméleti szabványoknak megfelelő korrekciók összeállításánál nem lehet, főleg a II. és III. időszakokban, amidőn szűkebb tápanyáru és kisebb terimű takarmánykeverék etetendő. Igaz ugyan, hogy megfelelő mennyiségű tápanyagot az állati szervezet a fentihez előzött takarmányfélékkel az előírt arány szerint bejuttathatunk, de a takarmány teriméje nagyobb, mint amennyit az elméleti szabványok meghatároznak. Hogy a takarmány nagyobb teriméje, nagyobb szervesanyagtartalmára magára a hizlalási folyamatra többnyire megakasztólag nem hat, különösen marhahizlásnál, az valószínű. Amíg az elméleti szabványok szerint a hizlalás II. és III. időszakában mindig kisebb terimű vagy koncentráltabb összetételi takarmány adagolandó azért, mert az állat testen lekerdött zsír és hus nyomást gyakorolván a különböző belső szervekre s így az emésztő készülékre is, azok munkásságát némileg csökkenthetik, de mátrászt amint a hizlalás lassanként a befogadó szervek, az állati étvágya is megcsapnát s a sok takarmány elfogasztani nem képes. Eppen azért hizlalásoknál a koncentráltabb összetételi kis terimű takarmányféléknek — korpa, olajpogácsa, szárított moslék stb. — nagyon fontos szerep jut s azért áll is képzhető eredményes és pozitív haszonnal járó hizlalás eredményes névelés. Mindenesetre meg kell jegyezni, hogy a hizlaló gazdánál az a körülmény is, hogy a rendelkezésre álló takarmányfélék többnyire saját termelés lévén, ha pénz értékben kifejezve többet is etet, mint amennyit az illető takarmányfélék piaci ára lenne, mégis némelykor a hizlalásnál jobban érkekesítheti anélkül, hogy drágán pénzben vásárolandó gyári hulladékokat beszerezzen.

Az alábbiakban tehát a közötti takarmányfélék közül a hizlalás mind a II. időszakára megfelelő összeállítást készítettem, megjegyezve azonban, hogy a szalma- és polyvafelek kihagyásával (csak az I. időszakban etethető 2/3 kg.) mert mint tápanyagban szegény takar-

mányanyagok csak a termést segítettek volna növelni. Azért is a takarmány előkészítésénél a szalma helyett a durvább, keményebb szála széna és csalánalé felszelecskázva keverendő az etethető apróra vagdalt réppával.

Eszerint az I. időszakban, amely — mint-hogy jó kondícióziónban levő állatokról van szó — 5 hétig tartson, a következő takarmánykeverék etetendő egy napra s 1000 kg. élősúlyra: 4 trépa takarmányrépa 50 kg., vermelt csalánalé (vagy szombolyózott) 40 kg., luczerna-széna 16 kg., buzopolyva 2 1/2 kg., kukoricazárda 4 kg.

Ezen takarmánykeverékekben 2695 szárazanyag, 251 fehérje, 1531 szénhidrát és 048 zsír foglaltatik 1:65 arány mellett.

A II. időszakban etetendő 1000 kg. élősúlyra: takarmányrépa 40 kg., vermelt csalánalé 5 kg., luczerna-széna 18 kg., zabosbikkonyzséna 3 kg., kukoricazárda 7 kg. Tartalm: 2945 szárazanyagot, 3030 fehérjét, 1547 szénhidrátot és 0634 zsirt. Tápanyarány 1:56.

A III. időszakban 1000 kg. élősúlyra etetendő: takarmányrépa 40 kg., vermelt csalánalé 5 kg., luczerna-széna 18 kg., zabosbikkonyzséna 3 kg., kukoricazárda 7 1/2 kg. Ezen takarmánykeverékben 2933 szárazanyagot, 2700 fehérjét, 1469 szénhidrátot és 062 zsirt tartalmaz 1:60 arány mellett.

Ami a hizlalás időtartamát illeti, azt pontosan meghatározni nem lehet, mert igen sok körülménytől van függővé téve; minthogy azonban az állatok jó kondícióziónban vannak, csak arra kell ügyelni, hogy a hideg idő beálltával az istállóban a hőmérséklet állandón 14—16° R. legyen, azaz se túlságosan hideg levegőben, sem páratelgöz levegőjű istállóban ne álljanak a hízók, mert az anyagcsere egyik sem kedvező. Még arra is sulyt fektetve, hogy az állat szomjolt, itassék, vagy penészes takarmány felé pedig figyeltet rájót, ne kapjanak, úgy a hizlalás 4 1/2—4 3/4 hónap alatt befejezhető lesz. Van azonban arra is eset, hogyha a hizlalás főbb szabályait pontosan be nem tartatnak, vagy valami véletlen eset, pl. betegség fordul elő, úgy a hizlalás hosszabb időt, esetleg 5 1/2—6 hónapot is igénybe vehet, amíg már aztán aligha lesz eredményesnek mondható.

Napoként és fejenként az I. időszakban 30—40 gr. a II. időszakban 50—60 gr., a III.-ban 40—50 gr. só adandó. J. G.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

Vetőmagvizsgáló állomások és a löhermag.

Magyarországon van hat vetőmagvizsgáló állomás. Megalkultak és éleek egy ahogy, nem éppen kifogástalan állapotban. Hogy egyebet ne emlitsék, a budapesti állomás kivételével a többiek vezetése folyton változó kezekben van. Vajjon ha látnák, mit mondandóan ehhez Nobba, Weinriert meg Stebler Dr. urak, akik a magvizsgálás körülményeit helyesen látván, úgy tudják és így hirdetik, hogy ez is olyan mesterség, a mivel állandón s lehetőleg egész életen át kell az embernek foglalkozni.

Pedig az efféle állomások meglehetősen jelentős valamik; ezek szorították ki a forgalomból azt az apró löhermag-forgalmú kis kavicsot, amelyet vagyis a termelés, szépen megfestve, közé elegyítették a löhermagnak, hogy a gazdával vetőmag gyártandó megfizettesék; ezek az állomások tették lehetővé, hogy ma már amelyik gazda akar, vehet igaz vetőmagot, tiszta és jó vetőmagot, csiraképes vetőmagot.

A vetőmagvizsgáló állomások egyébként nem csak azzal foglalkoznak a mit nevük

mond. Hivatásuk körébe tartozik még sok egyéb vizsgálat is, sőt a jól szervezett, jól ellátott és jól vezetett állomások oly miveltékkel is foglalkoznak, a melyekre, honi állomásaink szerény működése után itélve, nem is gondolnánk...

Az állomások többnyire egy-egy tanítvánzzal vannak összekapcsolva, vezetőjük rendszerint egy tanár, vagy tanárnő, így van Ausztriában, Németországban. Egészben különböző magvizsgáló állomás csak a zürichi és a bécsi. E két állomás személyzete nem foglalkozik semmi másal, csak az állomás teendőivel; de ezek azután a legeredményesebb működést is mutatnak fel. Miltán és irigyekezet dícsérheti a dr. Weinzierl vezetése alatt álló bécsi állomás működését; pedig ez nem állami intézmény; Weinzierl a való utolsó találkozásomkor azonban ó az állomásról egy nyilatkozott, hogy most van róla szó, hogy az állam átvette, odáig az, az ausztriai gazd. egyetnek saját erején és pénzen fenntartott tulajdonát képezte. De valamennyi állomás, egész Európában, kétségtelenül a zürichi között áll legelő, mely 1895-ben, dr. Stöbber magán intézte gyánánt megmivola, ugyancsak az ő vezetésé alatt 1878 óta az állam tulajdonát képezi.

Meglepő dolog, minő eredmények kapcsolatosak ezen állomás működésével. Természetesen az állomás el van látva mindennel, amire szüksége van, van személyzete, vannak laboratoriumai, kísérleti terei s van évi mintegy 30 ezer frank költsége. Az állomás jó hírelt semmisen mutatja jobban, mint az, hogy vizsgálati anyagot nemcsak Svájcból kap, hanem Franciaországból, Angliából is. Ugyancsak az állomás magában foglalkozik Svájc természetes réteinek és legelőinek botanikai felvételével, kísérleteket tesz ezen rétek és legelők feljavítására, amely kísérletek már eddig is jelentős eredményeket szűltek, amennyiben ez uton, az állomás mostoha talajokat tett jó legelőkké, természetes rétek természetét meg 2-3 szorzatra; ugyancz állomás segíti a gazdákak mitelők alkotásiában is. Ugyancsak befoly a szakértelem más módon való terjesztésére is, nevezetesen a rétek és legelők honiakit ismeretése céljából, vándor tanár módra kirándulásokkal tesz a gazdakkal, ugyan ezen célra botanikai kis gyűjteményeket állít össze s azt igen olcsó áron adja el a gazdának.

Kézembe akad egy könyv, melynek adatai szerint Svájc természetes, de botanikai és természetudományi szakértelemmel gondozott réteinek egy szatnértanese holdankint 40-45 mmázd tesz, ki, míg hazánk természetes réteinek egy tértése a legjobb meggékben (Bácss és Udvarhely m.) 20-24 mmázdra, Erdély határszéli meggéiben 10-15 mmázdra megy. Mikor ezt olvasom, azon gondolatra jövök, hogy itt is elérné egy kis botanikai tanulmány és kísérletezés a rétek és legelők feljavítására; csak hogy az állomásra rá kellene publikumnunk, ami elhinné, hogy az ilyen "theoretikus" dolognak praktikus jelentősége is lehet.

A magyarországi vetőmagvizsgáló állomások mindössze nem igen régiek, s mindannyian tanítottal vannak összekapcsolva, azaz oly egyén (tanár) vezetésére vannak bízva, akiknek ez csak mellékfoglalkozásuk. Van nevezetesen ilyen állomás Budapestten az állatorvosi akadémián egyik tanárának vezetésé alatt; továbbá mindenhol gazd. tanítottal egy-egy. A budapesti állomás létesült 1882-ben munkaforgalma jó nagy, mert honi kereskedelmünk központján van; személyzete nem nagy ugyan, de ami van az kitűnő; vezetője egy kiválóan buzgó munkásember. Nagyonbzsabásu, távolabbi célok szolgáló, kísérletekkel azonban ez csak foglalkozik, csakis a megpízec nap igényeit elégíti ki; van biológiai laboratóriuma; kísérleti tere azonban nincs és még erődjeit nem is lesz. A többi állomások gazd. tanítottal

vannak elhelyezve; s az óráit kivéve, mely még a budapesti előtti létesült, 1884-ben állítottattak fel; a gazdaközönség egyiket sem keresi valami nagyon, bár éppen gazdákának ingyen kínálja az ő működését; speciális körülmények öszetalkálódása folytán legkeresettebb köztük a kolozvári. Egyébiránt az általam fentebb kidecsért zürichi állomás is, első sorrendben, mindössze 24 mustert csak adott vizsgálásra; csakogy azután ott, pár év alatt ez a kis szám ezekre nőtt fel.

Valamennyi magyar magvizsgáló állomásnak körülbelül legtöbb dolga van a lucserna- és löhermaggal.

Erdemes lesz egy kicsit megállapodunk a löhermaggal, mint amely az idő szerint hazánkban egyike a legjobban ismét terményeknek.

Lehet már vagy 10 éve annak, mikor e sorok írója azt a tancsot adta egy adóssággá merült nyagtirtokosnak: minden gazdasági tértényt tekintsen mellékesnek és vesse magát a lehető legnagyobb arányú löheremag termelésre. Ez ugyan rossz tancs lehet egyáltalán; de nem volt rossz tancs abban a speciális esetben. Ma körülbelül minden gazda, azz löheremaggal rendelkezik, mint van róla szó fentebb. A löheremagok és legelőink dőbb portéka. Különösen áll ez Erdélyre nézve.

A heremagtermelésnek azonban 3 nevezetes speciális veszedelme van; amelyekkel itt érdemes lesz kissé foglalkozni; u. m. az aranka, a Roth-stich és az Apion-bogár.

Kedzűk a legismertebb bajjal, az arankával, amelyből némely helyen sok, vagy éppen nagyon is sok van. Feltehető kivétel, hogy a földönfészkelés, a löheremagok, amenny arányban fognak az aranka; sőt hogy az lehetőleg kipisztuljon löherseinkből. Ennek pedig semmi más módja nincs, minthogy vessünk teljesen arankamentes magot. Hogy mi az az arankamentesség, azt éppen e lapokban magyaráztam meg, nemrégiben az 51-k §-ról szóló cikkemben. Sajnos, hogy találkoznak még nagyobb birtokosok is, kik rosszul foglalkoznak a löheremaggal, az aranka ellenes vételek, melyek negyede vagy harmada nem löher, hanem arankamag. És sajátságos, hogy praktikus gazdák kendők rendkívül kevesen vannak, akik a dologban csak annyit tájékozott-ságnak is bírádnak, hogy legalább ismernek az arankamagot. A legutóbban téves felőssal, legfeljebb homályos sejtelmekkel bírnak e tárgyról. E körülmény eléggé igazolja, mily fontos dolog a gazdaközönségnek a természetudományi alapos oktatása, mely fontos dolog a természetudományi érték fejlesztése, a melynek jelentőségével nemcsak praktikus gazdák, hanem még sok más illetékes egyének sincsenek tisztában. A svájci paraszt egyékszik megismerni botanikaikail az ő rétejének füveit s följeinek gyomjait, nálunk azt állg tartják szükségesnek, még az intelligens gazdának is, mert hát ez, az ezen téren hangzóik feltételek, az aranka a praktikus dolog. Hát még az arankamag? amelyhez bizony nagyító is kell. No ez már csakugyan nem praktikus dolog az u. n. praktikusok szerint. De néha megiesik még az is, hogy löheremag-termelőink, bizonyos fázisban, még a löheremagot sem tudják biztosan megkülönböztetni egyes gyommagvakkal; míg kereskedőknél ezta tájékozatlanság soha sem tapasztalható. Persze a kereskedőnek zsebéreket hozni magával, hogy ez ügyben egészen járás legyen; s e mellett a magkereskedő csak magvakkal foglalkozik, a gazda pedig százele tárgy közt kell hogy megossza a figyelmét. En magam is kereskedőként nem egy praktikus fogást tanultam el a magismeret ügyében, ameg magamtól csak igen nehezen s csak hosszú idő után jöttem volna rá.

Azon adatom, amelyekből az aranka csirák-terjedését nemcsak mérővel követelhetjük, hanem rendkívül előtérő egy másót. A legnagyobb szám, mint e tekintetben olvastam, 60 száza-

lék, de az én kísérletem a mult évtől, fájdalom, jóval nagyobb számot tüntetnek fel.

A löhermagok, az arankától való megistisztására speciális rosták vannak. Ilyen arankatisztító gép én hármat ismerlek. Egyik a Röber „Cuscuta” nevű gépe, melyből a nagyobb méretűeké ára 300 frt körül van (kapcsoló C. F. Röber Söhne, Eichroth, Eisenach, Mitteldorlandország). Ez utának nem igen elterjedte, sőt állítottat róla az is, hogy nem jól dolgozik, én azonban közvetlenül a gép mellett ezen állításnak az ellenkezőjéről győződtem meg. Egy másik gép az, melyet a budapesti gyárosok készítenek és árulnak, ára körülbelül ugyanaz, mint a „Cuscuta”. Ez a magát nagyság szerint osztályozza is, és pedig 4 főt, 5 főt speciálisan külön nevet — bár ilyen magam is vásároltam Budapestten — nem tudom, a gyárosok semmi külön nevet nem mondanak, tehát csak arankatisztító géprepta). En egy a „Cuscuta”-t, mint a Budapestten kapható arankatisztító gépreptát, közvetlenül két tapasztalatlan nyomán, minden nagyobb termelőnek ajánlhatom. Megjegyzem azonban, hogy a budapesti géprept, amelyet magam is jobban szeretek, bár megokolom nem igen tudom, hogy meg helyesen jár-e el az illető a mag először egy szőrlóstán (ára 50 frt körül kapható egy a budapesti gépreptárosoknál, mint Röbernél, utóbbinál Windföge „Triumph” név alatt) bocsátja keresztül, amely igen egyszerű szerkezetű gép, csupán erős légáram létesítése által a mag közli sok port, szemetet, kivez, sőt kivezi az arankának is egy nagy részét. (Ezt a szőrlóstát a gazda más célra is alkalmazhatja), nevezetesen a buzából a szedő róda kezdő kideresztése, továbbá különböző vetőmagvakkal a legutolsóbb, legjobb szemek kiválasztására. Kombinálható a szőrlóstát szortírozóval is.)

Hai ilyen szőrlóstája nincs a gazdának, akkor az arankatisztító géprepta használata előtt, a löheremagot 22-es szőrlóstól készült kézirostával kell megrostálni, amint azt pl. a kolozvári gazd. inté. gazdaságában, Ásványi intéz. igen szőrlóstával is meg szokta. E kézirostát vagy szőrlóstá alkalmazása elmaradhatatlan ugyan, de akkor sok fölös munkát kell végezni az arankatisztítógéprept. Végül még egy 3-ik féle arankatisztító géprept emlékeztetnem meg, melyet erdélyi nyagtirtokos szerkesztett; de ez a nyilvánosság elé még nem bocsátottam, nincs jogom rá, hogy róla beszéljek. A löhermagnak arankától való tisztításánál tehát maradjon vagy 1. a „Cuscuta” géprept, vagy 2. a budapesti arankatisztító gépreptát; itt azonban előzőleg meg, vagy 22-es szőrlóst kézi rostát, vagy szőrlóstát alkalmazunk.

Oly termelőik, akik kis mennyiségben termelik a löhermagot, természetesen nem vehetnek 300 frt gépet. Ezeknek nem ajánlhatok mást, mint a 22-es szőrlóstól készült kézi rostát, amely nem vesse ugyan minden arankát a löhermagból, de kezeli az aranka legnagyobb részét és kivezi a többi szemetet; meg tisztítja annyira, hogy a kereskedő örömmel kap rajta.

A löhermag értékét nemcsak az arankamag rontja, hanem az u. n. Roth-stich is. Mi ez? A löhermag szine rendszeren sárga, vagy kékes, de egészséges állapotjában sohaem sárgas. Némely évben azonban mégis sok vörös szine akad a löhermagban. Ez már betegség, vagy beteges állapot, amit Roth-stichnek neveznek. A kereskedők jobban ismerik, mint a termelőik. Van ilyen minden évben közt, hogy kevesebb, de némely évben rendkívül sok van. Láttam olyan löhermagot, a melynek egyharmada igen vörös szemekből állott.

Ezek a vörös szemek könnyebbek a más színűeknél; alakjuk rendszer ugyan, de nagy része természetesen roncától és nem első osztályos. Ezek is nagyon csökkennek a vetőmag értékét; nemcsak azért, mert annak szépségét

és tetszés voltát rontják, hanem azért is, mert vörös szemek csak egy részét eszik. A rendes színezetű löhermag átlagos csiraképeségét a hivatalos adatok 83-percentben állapítják meg, de csirák 90—95-percent is, sőt némelyikből csirák — úgy szólva — minden szem, azaz 100-percent. A vörös szemek közt azonban rendkívül van, amely nem csirák. Több ízben és többszörösen végzett kísérleteim alapján én a vörös szemek átlagos csiraképeségét kerek számban 50-percentre tettem.

Hogy a Roth-stich jelentőségét gyakorlatilag is megvilágosítsam, vegyünk két jól tisztított, jó minőségű löhermagot: A és B. „A”-ban nincs vörös szem, csiraképesége 90-percent. „B”-nek rendes színezetű magjai egyazon csirázási perccel adják, csak-hogy „B”-ben 30-percent vörös szem van. Minthogy pedig ezen vörös szemek csak 50-percentje, vagyis fele csiraképes, nyilvánvaló, hogy „B” löhermag csirázási százaléka nem 90 lesz, hanem kevesebb. Nevezetesen a „B”-ből vett 100 szem közt lévő rendes színezetű 70 mag 90-percentet ad, azaz csirák a 70-ból (100 : 90 = 70 %) szem. Ez az az 100 szem közt leve 30 vörös szem közül azonban csak a fele, azaz 15 szem csiraképes 63 + 15 = 78 levén. „B” heremagnak csiraképesége 78-percent. „A” és „B” heremag pénzbeli értéke tehát, különben egyenlő körülmények közt, úgy áll egymáshoz, mint 90 a 78-höz. Ha annak ára 90 forint, úgy emez csak 78 forint ér: ha annak 80 forint, azé is, úgy ezért csak 52 forint adhatok. Az ilyen érték-számítást megtehethi bármely gazda is, de megteszik a magvizsgáló állomások is, a magnak ugynevezett tisztasági mennyiség vizsgálatá (esetleg megcsirázás) alapján.

A Roth-stich néha annyira csúfá teszi a löhermagot, hogy a kereskedő nem igeri érte éppen a semmi ár. Ilyenkor legálább részben ki kell a vörös szemeket szedni belőle. Ez valamennyi elvégzhetjük a fentebb említett 22-es szövetű kézirattal is, ha pedig alaposabban akarunk eljárni, akkor vegyük elő az említett szelvényt, mely e műveletet különben végezi, úgy módon t. i., hogy a vörösszemeket mint könnyűbekelet elválasztja a normális színű súlyosabb szemektől. Hogy mennyire tisztítsuk meg a vörös szemeket (mert minden vörösszem egy löhermag, mennyi válasszuk ki belőle, ezt minden egyes esetben a gazda gyakorlati érzéke fogja megmondani.

Hogy a vörös szemeket mi ok létesíti, azt Soraner és Frank ismeretes növénykörtani könyvében hiába keresem. Annyit tudok, hogy azok csaplepekör (szaraz) meg vannak. Hogy „napzárás” folytát (Szanzariz. Növénybetegségek 98. l.) létesítik-e, mikor még látni volt a löhere; vagy akkor képződtek, mikor gubóban, raskáson áll, a gubók talán nedvesen kerültek össze, vagy felmelegedtek, erre megfelelően nem tudok s világos feleletet egy teremtől sem kaphattam.

Az arankán és Roth-stichen kívül még egy 3-ik nagj veszedelme van a löhermag-termesztésnek t. i. az *Apion-ök* (A. assimile). E bogarak életvitelnyar nálunk még nem ismerjük kellően megfigyelve; épen azért életem semmit sem ajánlhatok.

A magpiacz 3-fele magyar löhermagot jegyez, u. m. tiszavideki, erdélyi és bánáti. A tiszavideki legnagyobb szemű, a másik kettő kisebb szemű; hogy miért kisebb, az könnyen érthető az erdélyinek, (hegyes vidék, hűvösebb klímá) de nem igen érthető a bánátiaké.

Vajjon nem lehetne itt is nagyobb szeműt s így piaczosabbat termelni? e kérdésel is érdemes volna foglalkozni. De tárgyalásom egy is kellelően hosszabba nyult; hagyjuk ezt, talán egy más alkalomra.

Dr. Szaniszló Albert.

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

A koszárúz termelése.

II.

Minden gazdaságnak kell, hogy a termények előállításában bizonyos előre meghatározott üzemen törtenjen, hasonlóképp van ez a fűzessző termelésénél is, hol három elteremző módöt különböztethetünk meg, melyek mikénti alkalmazása a munkás, piaci, közlekedési s a rendelkezésre álló talajviszonyoktól van függővé léve.

Az első üzemmód, kizárólag erős vesszők előállításával foglalkozik, a fűzék tehát *több évi fagyban* kezlenek. A talaj termékenysége, nedvessége s az előállító üzemzők vastagsága befolyásolják a forgó hosszát, mely 3—5 év között ingadozik.

Itt első sorban S. viminalis, kevésbé nedves talajokon S. acutifolia figyelemre méltó. Humuszos, termékeny, mélyrejtő, igen friss, egész nedves talajon is használni a sikeresen fölfiteltetők képezik, mert itt egyes egyedül a fűzék lehető erős növelését függ az eredmény. A telepek ezen üzem mellett igen hosszú életűek, 40 évi használat után egyes esetekben a természet által észrevehető csökkenés mutatkozik.

Az *egy éves vesszők* előállításával foglalkozó második üzemmód a legelterjedtebb. A vesszők vagy zölden adnak el, abban az esetben S. viminalis, S. purpurea viminalis s S. angyalina ajánlható ültetésre, vagy pedig a vesszők hámozhatók s így kerülnek piacra. Az első hámozást mondaná a piac vagy fontotélp a közélet kivántatik, míg az utóbbinál áru a világi piac számára nyervek. Rendesen e két mód együttesen alkalmazhatók, mivel még jó oszkeri, gondos mivélés mellett elég nagy nyertesik, mely hámozva igen csekély értékű birna. A legnagyobb tiszta nyereyment az utalepek adják, melyek termése 95—98%-ig hámozható s lefeljebb csak 5—6%-kévéssé értékes vesszőt tartalmaz.

Az előző üzemen részben hámozásra alkalmas fűzék: S. viminalis S. purpurea, S. purpurea viminalis és S. amygdalina.

A harmadik üzemmód a *váltóüzem*, a purpura több éves erősebb vesszők termelése egy éves vesszők termelésével felváltva. Jelen esetben az egyrés üzem többször egymástán eszközölhető, míg az többéves üzem következik.

A fűz mivélése törtenhetik: Összefüggő telepeken továbbá ágyrakkon elő ürteléken, melyek csak sokszor nagy nehézséggel keresztülvihető talajajavítás nélkül, más gazdasákdárra nem jövedelmezők.

A talaj megmunkálásra fősúly fektetendő, mert minélkiss ennyire a fűz gyors egyenletes s erős fejlődését. Mindenkéülön kívánatos tehát a talaj mélyítését keresztülvinni, hogy gyors gyökerezés álljon elő. Az állandó nedvesség nyitott árkok segítségével távolítsuk el. Nedves fekvéseken oly magas ágyrak készítsünk, hogy a talaj felszínre 40—50 cm.-el az általjár állása fölött legyen. Nagyobb területen az utalepek lefeljebb 200 m. távra képezítsük el egymástól.

A talaj megmunkálása lehetőleg már öszeptelen eszközöltsessék. Lazítása különböző mélységig törtenhetik, nedves fekvés s keskeny ágyrak mellett elégérs 45—50 cm. kevésbé termékeny területeken 50—60 cm. mély lazítás szükséges.

A fűz megelőző ősszel vagy télen hordták ki. Áradásoknak kitett talajokon a munkák legtöbbször csak tavasszal törtennek. A talaj lazítása törtenhetik rigólizárs által persze ősszel, hogy a talaj téli behatódások alatt megérlelődjék s kellőleg megülepíthessék. A munka megkezdése előtt meg kell fontolni vajjon árok munkálatok, utak, hidak

hol szükségesek s csak ezen körülmények méltatása mellett létesíthessék a kultúrter. Árkokat s utakat ki kell egyeztetni. Történhetik továbbá ekével és ásóval kombinálva. E talajmivélési mód minden be nem gyedetve, rendszeren szántott területen alkalmazható.

Az éknek van főzése e munkában, mely után a talaj még egy évszámomásra kézmunka segélyvel kihagyatik. Szükség esetén állatjával is használható. E munkát 30—40%-al olcsóbb, mint a rigólizárs s hatásában igen jónak bizonyult.

Az ültetés tavasszal törtenjen s a munkálatok a vegetáció megindulása lehetőleg készen legyenek. Nagy súly helyezőndó arra, hogy telepünkön csak *egyedre* kipróbált fajtalal legyen dolgm, mert az egyenletesebb fejlődésnél fogva egyenértékűbb árnyitunk.

Némelyek több fajta keverést azért ajánlják, mivel így állítolag a rovarpusztítóknak jobban ellenállanak. Ez azonban csak színezé van. A legveszedelmesebb füzelenek az egész üzem csak bizonyos szem tartózkodnak, a többi fűzök megmivélés.

Ezen fűzök azonban egyedül állásban is megvannak a másik fajtalal élő rovarok pusztításától.

Kövert állásban a különböző fejlődési stádiumokban lévő rovarok pusztítása igen meg nehezíti s a megtámadott fűzék rendszeren az egész üzemét által elnyomtatnak.

Az ültetésre egészeségre, erős egyéves vesszőket használjunk dugványokul előszörben. Vágások törtenjen a nedvkerényes megzúrtól, ami az ősi ültetésnél október végénél előbb nehezen lesz keresztülvihető, míg tavasszi ültetésnél a vesszők gyorsá február végén eszközölendő. A vesszők a kizárórástól megvannak el, e célból piczekben igen jól elhelyezhető.

A dugványok vastagsá éles késsel 25 cm. hosszúságnan törtenjen. Ültetés előtt a vesszők 2—3 napig vízben legyenek áztatva. Az ültetés megfelelő távolában törtenjen. Ha a dugványok igen távol ültetnek egymástól, akkor elágazások képeződnek, nemcsak friss áru. Minél közelebb ültetnek egymás mellé, annak finomabb, nyúlakébb, tehát értékesebb vesszőket nyertünk.

Legajánlatosabb kevésbé termékeny talajon 50 cm. sőtávolban úgy ültetni, hogy egy kat. holdra 35,500 drb., termékenyebb talajon 47,000 drb. dugvány kerüljön.

Mag a ültetés igen egyszerű eljárás. Mindenkéülön az előkészített talajon jelzővel a sorokat meghatarkjuk, a munkások most a dugványokat a megjelölt helyeken a sorokban mintegy 45 fokú szög alatt a földbe szurják vagy kötőttel talajon elől ültetőfalat lyukat furnak s a dugványt oly módon helyezik bele, hogy lefeljebb 1—2 cm. álljon ki a föld színre, azaz versze legyenek kell, hogy a rügyek felé legyenek.

A fiatal telep ápolására, gyomok távolartására kell figyelmet fordítsunk. Ha rendszeren szabálynak tartjuk a gyomokat irtani, mihelyt azok mutatkoznak, úgy nemcsak teljes költség takarítani meg, hanem sérteketől övünk meg telepünknek, melyek a kapdáltsán a nagyon elgyomosodott talajon a fűzeken érs s ki nem kerülhetők.

A kaplász azon irányban törtenjen, a merre a dugványok fejei hajlanak. Nagyon ajánlatos a kéttágu kapát használni, mely kevésbé sérti meg a fiatal gyökereket. A fűzének ellenségei számosak. Megemlítenő a rovarok közül különösen Chry somella vitellinea. Körtőlhibél buzazsem nagyságu ácsok, de néha bronzszínű bogár, mely ha nagy számban lép fel tetemes károkat okozhat, állcaja azonban még veszedelmesebb, különösen a S. viminalisra. A levelek, rágása következtében elszáradnak, a fűz növekedés korlátozódik, nedvtörőladások - állanak - elő, minék következtében egynehány év múlva a fertőzött telep kipsz-

tul. Írtása a hernyők lesöpése s gyűlése által történhetik.

Hasonló kárt okoz a *Chrya somella tremulae* a *S-purpure-in* 7—8 mm. hosszú, 5 mm. széles rovar, mely igen élénk vörös szárnyakkal bír. Írtása a rovarok s tojások szédes átal történik. Emelődött továbbá *Curculio lapathi*, melynek állcaja különösen ázta, hogy a vesszőket több helyen megfúrja, minek folytán a szél által könnyen leöregnek, vagy kárt okoz. Írtása egyedül a tőkek kivágása által eszközölhető.

Phal. Bombyx Salicis. Tortrix Chlorana, Cecidionia Salicis szintén jelentékenyebb kárt okozhatnak.

A rozsa nagymértékben jóval fellépése egyes vesszőtelepeken vezetés lehet, különösen a kaspí fűze névze. Nagyobb kárt szenvedhetünk a jégvérs által is, melyen egyedül csak a biztosítás segíthet.

A vesszők vágása mindjárt a lombhullás után tehát november elején kezdődhetik. A vágás lehető közel a tőkéhez történjen, anélkül hogy kététhasítassanak, amiből perze jó kések szükségesek, legalkalmasabbak erre sarlóalakú kések. Így kések hazánkban is csinálhatatunk, ajánlatos azonban legalább mintát készítenünk — kaphatók pedig Tesch F. — hozzáveszeli Brandenburg a/H-Ban 2½ márkért darabonként.

A vesszők egy méter kerülő csomókba erősen kötöseknek össze, a miből bizonyos ügyesség kívánatik. A munka ellenőrzése igen könnyű, mert minden munkás csomóját összevashatják, a vágás jószágáról pedig a tőkék megsemmisülése által győződhetünk meg. Ez utóbbira névze legyen szabály, rosszul vágott tőkét a munkások által utávánagik.

Természetek értekesíthetők nyersen s hámozva.

A nyers fonvesszők s erősebb botok eladása már késő ősszel vagy tél elején történjen. Legelőszérűben lehetséges ez pedig vagy nyilvános árverés vagy előre kötött szerződés útján. Ha súly szerint adunk el, akkor minthogy nyers vesszők hosszabb fekvés mellett telmes súlyvesztést szenvednek, kikötendő, hogy az ítével minden 10—14 napban legyen eszközölve.

És eladónak nemcsak az uraldók árakal kell tisztában lenni, hanem a minőség valódi osztályozásához is kell értenie, aminek csak kósarónó iparosokkal való gyakoribb érintkezés által lehet elsajátítani.

A termékek hámozottan való eladása sokkal előnyösebb az első eljárásnál. Mert a hámozási végzetlenség abban az időben, minden munkás jó befutása szünetelt, foglalkoztatjuk saját embereinket, felhasználhatjuk az olosz nagyszámotokat, s így kis költségű jóval magasabb értéki árt nyerünk, mely a hámozásra fordított kiadás fölött, a hamozatlanul eladott fűzzel szemben legalább 1/3-addal nagyobb jövedelmet biztosít.

Van még egy eladási mód, amióán a termés lábán adatik el s ez ma még igen elterjedt. Ez eladási módnál igen ajánlatos azonban, hogy az áptolási munkálatokat a telepleladajnos végzése s nem a bérli s a telep csak a vágás előtt legyen a bérliének átadva.

Hogy mily bevételeket kaphatunk a fűztelepekről, annak példájánál szolgáljon egy marsonment 300 fűz bérleti összeget fizetnek. Ha most hozzávesszük, hogy egy fűztelep 15—30 szentendős is lehet, anélkül, hogy hozamában észrevehető esőkénen állana elő, akkor kitűnik, hogy mily gyümölcsözően lehet a telepek fektetett tőkék elhelyezve.

A vesszőhámozás keresztelviteléről, módzairól egy más alkalommal fogok szólni.

Füder Todor.

Besztercei szilvamag vetési ideje és módja.

Felvetel a 433. sz. kérdésére.

Elégő ismeretes, hogy a besztercei szilvamag kikelésében nagyon széleszei. Egy esetben minden előkészítés nélkül igen jól kikél, tizen pedig bármínő mestersédes daczára is, cserben hagyva vetőjét. Eppen e miatt, hogy kikelését előmozdítani, különböző eljárások szótak alkalmazni, melyek közül nálunk első jót bevált a következő:

A teljében megérett szilva ma a mint a husból kiféjték, azonnal egy edény lúgos vízbe dobátik és ebben marad 2—3 héten keresztül; időközben néha felkevertetvén. Ez idő elteltevel az egerek ellen *minium* porral behintetik, mire a kerben egy télen át nem használt ura homokkal kevert szétlerített és homokkal vagy révíz szappanával kemény mintegy 10 cm. vastagon behorították, melyre hogy a szél eme takarót le ne fujjassa még róze helyezték. Télen és tavaszon trágyalével néhányszor megöntözték, hogy a homok folytonosan egyforma nedves legyen. Márczius végéfelé, vagy április hó első felében, midőnk a nyerszedt már megindult, ételvitőlük a takarót és az azt látjuk, hogy a magok a vesszős csírászatban indult, akkor a homokkal együtt elvetjük a már most ősszel elkészített helyre és a vetés befejeztével jól megöntöztük.

Ez időtől kezdve főügyelmeket arra fordítjuk, hogy a magvak állandóan nyirkosan és homokkal együtt meg leg azt annyiszor öntözi, ahányszor annak feltele száraznak mutatkozik, vagy ahol ez nehézségbe ütközik, ott ismét vetés után a magok beborítása érett portrágyával szinte előnyöknek mutatkozik. Ha tavaszal az igej elreégezt felbonntásánál azt látjuk, hogy a magvaknak még csak csehely részük van észrőn, akkor vörzstőlük a tétsszel vagy kiválógtatni s feljuttatnak a tőkét, a többit pedig a homokban hagyva, megöntöztük és újra befődjük és május végéig minden héten kiválógtatva a csirázokat a már elmondott gondozásban részesítjük. Amely magvak végéig sem csirázék meg, az bátran eldobhatók, mert abban nincsen életképeség.

Végül felémlelt még, hogy one kérdés végre tisztába legyen hozható, az idén a budapesti m. kir. kertészeti tanintézetben kísérletek fogunk ez irányban is tenni. Különösen kedvező eredményt remélünk elérni azon eljárásal, amely az átközésmával réb bevált, t. i. a magvak leforrázásával, illetőleg leforrázva, mert nagyon reá példák, hogy főzött vagy áztatott szilvak magjai elővets után sokkal jobban kikelték, mint a nyersék.

Mag a eljárás igen egyszerű és így magvainak egy részét talán szinte így előkészítve vehetőnk el. Elővesz egy dézst arra két karát helyez és ezekre egy rostát, beléhelyezi a szilvamagvakat és egy fazék forró vízzel leforrázza, mire pontyvala vagy pokróccsal az edényt befedi, hogy a gőz gyors elpárologtatás hátráltassa. Midőn 8—10 óra után a víz kihűlt, magvait a szokásos módon elveti és tavasszal szorgalmasan öntözi; mert a csonthejás magvak csak akkor indulnak csírászatnak, amióna a nedvesség és meleg a mag belsejébe jutva azt feloldassza és ennek következtében burkát szétrepeszteti.

A. D.

Hízzott állatok vásárja.

Lapunk élen, hivatalos részben már régebben felhívjuk gazdáltársaink figyelmét a székfővárosi marhavásártéren december hó folyamán rendezendő hízzott állatok vásárjára, amelynek czéja elsősorban az, hogy a jobb minőségű hízzott állatok értékesítése itt a városban lehetővé tétessék; miáltal nemcsak a

gazdák érdeke mozdítottánk elő, de a székes fővárosi fogyasztó közönség is.

Mindezek a jobb minőségű hízzott állatok gazdink Bácsban voltak kénytelenek árnyeljük a állatvásárokat és a nézet van elterjedte, hogy Budapestre a prima minőségű árt értékesíteni nem lehet, mert az itt vévőre nem talál.

Ennek a felfogásnak részben van, illetőleg a multa névze jó jogosultság, főleg azért, mert mérésároinkkel előszeretettel vásárolják a tevéstől jó minőségű szerb marhát, mely okból a magyar marhák a fővárosban nem igen jót modjában jobb minőségűeket vásárolhatni és ilyenek kiszolgáltatását követelni. Ma azonban az igények e tekintetben is változtak, ami legjobban bizonyít azon körülmény, hogy maguk a mérésárook sürgetik a jobb minőségű hízzott marhának a budapesti piacra való felhozatalát, sőt maguk kezébe a földmívelésügyi miniszternek a felkérésével, hogy a kezdeményező lépéseket ez ügyben megtegyék.

S hogy Budapestben igen jól értekesíthető a prima minőségű hízzott állatok, ami bizonyítékát látjuk a mult évi millenárás kiállítás keretében rendezett hízzott állat kiállításán, aminek látogatottsága itt a fővárosban leg jobk igen jó árákon. A midőn azonban a hízzott állat vásárok rendezésével azt a célt kívánjuk elérni, hogy a jobb minőségű hízzott állatok értékesítését itt Budapestben lehetővé tegyük, egyuttal arra is törekszünk, hogy magunk e tekintetben a bécsi piacot lehetőleg függetlenítsük. Ez utóbbó célunkat bizonyára azok fogják leginkább méltóltatni, akik azokat a nehézségeket, melyekkel a hízzott állatok értékesítése a bécsi piacban egybe van kötve.

A mikor az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a hízzott állatvásárok kezdeményezését támogatja és a tervezet elkészült, e helyen behatóan megemlítenék az ügy előnyeit; most azonban, hogy immár közeledtünk a vásár megtartásának határnapjához, ismétellen szükségesnek tartjuk gazdánk figyelmét e vásárra felhívni s ezen ügyre vonatkozó összes tudnivalókat lehető részletességgel ismertetni.

Midőn hazánkban első ízben rendeztetik ilyen jellegű vásárokat, minden új intézmény a kezdet nehézségeivel lesz kénytelen megküzdni, indokoltnak látszott a siker biztosítása érdekében a vásár rendezésébe mindazon tényezőket bevonni, melyek ez ügyben érdekelve vannak. Ez okból a vásár a földmívelésügyi miniszter támogatásával az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, egyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének Központja, a Székfővárosi Hátországval, a Magyar Gyzás Vácsírások Elitáló Szövetkezetével, a Mészáros Ipar- és a Hentes Ipartestülettel, a Magyar Cukorgyárok Országos Egyesületével, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével és a Kőbányai Sörtéskereskedelmi Csomagtól Egyesületével fogja rendezni. Mindazon testületek nemcsak erkölcsi támogatásban részesítik a vásárt, hanem mindannyian értékes tiszteletdíjak adományozását is kijelölték, ami a vásár sikerének előmozdításához bizonyára hozzá fog járulni. Az említett testületek közül ezidőig díjak kifizetésre a székes főváros hatóság 600 frtot, a Magyar Cukorgyárok Országos Szövetségének 400 frtot s a Mészáros Ipartestület 200 úrb körmőci aranyt ajánlották föl.

Nagyon természetes, hogy a vásár sikerültének alkalpellek az, hogy azon a gazdák minél tömegesebben résztvegyenek hízzott állataikkal. Ezt tenni ugyan a termelőnek már saját érdekük is parancsolja, mindazonáltal indokolt a vásárrendezőknek azon törekvés, hogy a vásárt díjazással kapcsolta össze, értékes díjat tűzjen ki a leginkább állatok díjazására, így midőn is fokozni óhajtvan a gazdák részvételét.

Kérdés tárgyát képezi már most, mit fog

magába felölelni a hízott állatok vásárára s mily állatok küldhetők fel arra.

A hízott állatok vásárára küldhető mindennemű *hízalt szarvasmarha, juh, zsir és húsértés és borfai*. Kétsegen kívül dominálni fognak a herélt és miskartott állatok, de felhozhatók testesebb és kisebb tehénök és bikák is. A sertéséknél a hízalt állatokon kívül *húsértések* is felhozhatók a vásárra, főleg azok okból, hogy a husfogasztás érdekében azok minőségök megállapíttassanak, amelyek a legtöbb és legjobb hús szolgáltatják.

A hízott állatokból nem, fajta ivar és kor szerint a következők hozhatók fel a vásárra:

Magyar fajtabli állatokból: 10 és egyéb takarmánnyal hízalt borjúk 6 hónapos korig; tinók, ökrök, bikák, üszök és tehének. *Nyugati fajtaból* ugyanezek. Ezenkívül *bivalyokból* ökrök és tehének. A *juhok* különféle fajtaból legálább három darabból áll csoportokban — hárnyok 6 hónapos korig, ürök és anyák. A *sertések* különféle fajtaból — szintén legálább három darabból áll csoportokban: malacok 2—3 és 3—8 hónapos korig, süldők, és 14 hónapon felüli sertések. — *Hízott borfai* csak levagott és tisztított állapotban hozhatók a vásárra. Mindezen elősorolt állatok a különféle hízaltak módok tekintetében és mivel, összehasonlítási és tanulmányozás czéljából csoportosítva lesznek bemutatva, és pedig 1. gazdasági száraz hízaltak, 2. cukorzugyi és 3. szeszgyári hulladékkel eszszólt hízaltak szerinti.

A létesítendő hízott állatvásárok azonban amelyek, hogy az egyesítését javaslant vannak hivatali előmozdítása, a hízaltak technikájára is hivatali lesznek fejlesztési, főleg az azokkal kapcsolatban rendezendő *próbagóvások* révén, melyek a hízalással foglalkozó gazdák figyelmét a legnagyobb mértékben megéledmlik. A próbagóvásokból származó eredményekből hasznos utmutatási szerethetnek a hízaltok arra nézve hogy milyen hízaltak módok alkalmazása leginkább keszeget használna, utmutatási nyerne a hízaladól állatok megválogatására, a különféle takarmányozási módok által elért eredmények tanulmányozására stb.

A próbagóvásoknak feladata az állatok hasznosíthatósági százkának megállapítása lévén, a megítélés tárgyát egyrészt a hús, legjobban minősége és értékes húsértés legnagyobbfeljedése, másrészt az élő és válogatás közötti legjobb arány kiderítése fogja képezni. A próbagóvások eredményét a rendezőség a hízalás módjának részletes ismertetése mellett a gazdáközönéleti tevékenységük czéljából közre fogja bocsátani.

Az egyelőre tervezett és két hízott állatvásár rendezése van terve vége, még pedig azokban az időszakokban, amikor a kereslet a jobb minőségűért iránt a szokottan nagyobb, t. i. a karácsonyi és husvétii ünnepek megelőző hetekben.

Ezen intézkedés már azért is figyelemre méltó, mert lehetővé teszi a gazdáknak a vásárra való részvételt, állatuk biztos és jó értékesítésére való kilátással.

A hízott állatvásár tervezetnek főbb intézkedései a következőkben ismertetők:

Az első állatállatvásár folyó évi december hó 11., 12. és 13-án fog megtartani a székesfehérvári marhavásárral együtlenül. A vásárra való részvételt határideje november 9-én estig a vásár színhelyére kell szállítani. Térdj és határidője is beküldendő. Az egyes állatok után fizetendő térjálal az állatok tizkár ellen is biztosítva vannak.

A bejelentett állatok a rendező-bizottság március hó 7-én is elfogadja, az adatként azonban legelőször december 9-én estig a vásár színhelyére kell szállítani. Térdj és tizkárjában részében a következő díjak fizetendők. 1 drb borjúért 4 korona, nagy szarvasmarháért 6 korona, 1 drb bányrét $\frac{1}{2}$ korona, juhért 1 korona, malacért $\frac{1}{2}$ ko-

rona, sertésért 1 korona. Külön ketreczért egyes állatokra 3 korona fizetendő.

A vásárra felhozandó állatok szállítására viteldirekvezményt engedélyez a kereskedelemügyi miniszter. Az állatok a bejelentési ideig tartó árakon a rendező-bizottság adja elő a vásárra hozott legelőször állatokon állományi várossz, gazd. egyesületi és más értékes díjak vannak kitűzve. Első sorban a fogyasztásra legalkalmasabb minőségök fognak díjaztatni, a korai fejlődöttség és a beterjes hízalása való tekintettel. A tulhizalt és a fogyasztásra kevés alkalmas minőségök csak másodsorban díjaztatni fogják. A díjaztatás a díjak kiosztásánál különben egyforma minőségű állatok közül azok, amelyek tenyésztek által lettek hízalva, önleány részeselek.

A próbagóvások czéljaira kijelölt állatok értékesítését a rendezésben részvevő Magyar Gazdák Váscsarnok Ellátó Szövetkezet vállalja magára s amennyiben ezen értékesítésnél nem értenék el a vásárron elért legmagasabb ár, a rendező-bizottság annak erejéig pótlást fog nyújtani az állat tulajdonosának.

Mint az előbbiekből látható, a vásár szervezete olyan, amely a gazdák érdekét minden irányban biztosítani törekszik s nem szenved kétségelt, hogy gazdáink a vásárra hozott állatok minőség nagyobb számban fel fogják hozni, ami már azon szempontból is kívánatos, hogy megismertetvén a főváros fogyasztóközöniségét a jobb husminőségeket, a vásár révén lerakhasuk alapjai egy új állatvásárcentrumnak a fővárosban, hol a gazdák prima minőségű árúkat minden időben jól értékesíthetik.

A rendezőség a vásár sikerének érdekében mindent megtevé, a mit társadalmi uton megtenni lehet; ez azonban persze nem elegendő és elsősorban az szükséges, hogy a gazdáközöniség is melegen karolja fel ezen intézményt; nemkülönbön szükséges továbbá, hogy a kormány is kellő támogatásban részesítse a vásárt, aminek érdekében az Országos Magyar Gazdák Egyesület a földművelésügyi miniszterrel a szükséges segély megadására már fel is kérte. Megyék ugyégy győződés, hogy a miniszter a kért segélyt meg fogja adni s lehetővé fogja tenni, hogy ez intézmény egy erősebb fejlődjék, amint ennek példáját Angliában és Németországban látjuk, ahol a vásárok nemcsak a hízott állatok jobb értékesítését mozdították elő nagy mértékben, de a vásárokkal kapcsolatban rendezett próbagóvások eredményéből — melyeknek tapasztalatairól évente vastos füzetben számol be — az érdekeltek is fontos utmutatásokat nyer, amelyek nemcsak a gyakorlatban értékesíthető előnyösen, sőt a közműveltség utmutatásánál is figyelemre méltók.

Ísmeltetn figyelmébe ajánljuk gazdátársaink a legközelebb megtartandó hízott állatvásárra való részvételt s a bejelentések mielőbbi megtételét, miután a bejelentési határidő rövidesen lejár.

J. P.

Keszthelyi ünnep.

A „Köztelek” utolsó számában az úgy érdemérem méltóan ismertetők a keszthelyi gazdasági tanintézet alapításának és fejlődésének történetét. Azóta a balatonudvardi kis városban az intézet *prof. Dessewffy* nagy százeves évfordulójára alkalmából és az új tanintézeti épület felavatására rendezett ünnepség is lezajlott. A jubiláris ünnep október hó 12-én folyt le a keszthelyi gazdasági tanintézet volt hallgatóinak nagy száma, *Festetics* Taszló gróf a Georgikon megalapítójának dedikációja és *Georgikon* gróf, *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter, *prof. Dessewffy* Aurél az OMGE, *Balds* Árpád m.-vári akadémiai elnöke, *Vörös Sándor* és *Seicz* Mihály gazd. tanintézeti igazgatók, Zalavár megye képviselői és Keszthely város közön-

ségének részvételével. Az ünnepegy a róm. kath. templomban tartott háladó szent misével kezdődött, melyet megelőzőleg a kriptában nyugvó *Festetics* György sírját *Festetics* Taszló gróf, a keszthelyi gazdasági tanintézet és Keszthely város közöniség megkoszorúzták. Az istentisztelet után a városi kaszinó teremében a gazdasági tanintézetből bucsuzott el a közöniség, ahol *Sparanz* Pál tanintézeti tanár meghat bucsusbeszédet tartott. Ezután a közöniség az új tanintézeti palotájába vonult. Itt a könyvtárteremben *Csanády* Gusztáv dr. az intézet igazgatója olvasta fel a *Georgikon* alapításának és a tanintézet megalapításának történetét, melyre kapcsán egyzersmind bejelentette, hogy *Festetics* Taszló gróf az intézet legjobb és legszorgalmasabb tanulójának évenkénti jutalmazására 10,000 korona alapítványt tett, melyet együtt a grófnak az intézet részére juttatott adományát 115,000 koronára emelkedték.

Ezután *Ujh* Aurél harmadékes hallgató elszavalt *Berzenyi Festetics* Grófrólhoz írt ódáját. Mikor a százasok költemény szavai elhangzottak, a dalosok ajánl fölözött a Szózat és megkoszorúzták a Georgikon alapítójának mellőszórt.

Schadl János tanár a palota szerencsés tervezője fölolvasta az épület rövid történetét, s a vendégeknek meghívott beszédet mondott. A követ a fölpecsén helyezett el. *Schadl* professzor fölolvasta a befalazandó okmányt, melyet *Festetics* Taszló gróf, György fia, *Darányi* miniszter, *Dessewffy* Aurél gróf, *Csanády* igazgató, a többi gazdasági intézetek igazgatói, György városbíró és Zalamegye képviselői írtak alá. Ekkor a vendégek megkínáltak az épületnek és annak ünnepi szövegét elvették. Délután egy örök banket volt az Amazon szálló nagy termében. Három-négyszáz vendég volt ezen jelen. A vendégeknek csak kisebbik része volt keszthelyi, a többi az egykori tanítványok közül került ki, az ország minden részéből. Az asztalról *Darányi* miniszter foglalkozott a jobb utmutatás céljából a Taszló gróf, halálánál *Dessewffy* Aurél gróf.

Az első felköszöntőt *Darányi* miniszter a királyi párra mondotta. *Dunst* Ferencz apát szölt ezután. Egy nagy szellem emlékére néz — mondotta — a ki aktíválavá megelőzte korát s új merdebe terelte hazáj történetét. Az ő alakja dicsőségesebben emelkedik ki az új-jászaietis harcából és ha századosok voltak a történelem kincseváltó, még inkább az Keszthely városának, a hol ő letette a Georgikon alapját, mely e kis várossal együtt él. Hálát mond ezután *Darányi* miniszternek, a ki megörizte Keszthelynek a gazdasági intézetét és poharát az ő egészségéért emell. Jajzot éltetvén.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter. Köszöntend mond az apát ékes szavaiért. Megemlíti, hogy az újépült kezdeményezésének érdeme hivatali előjött, *Festetics* Andor grófok illeti. Poharát *Festetics* György emlékére, emell, aki egy századdal azelőtt kintá a szót hogy a magyar gazda jövőjét és boldogságát az ismeret és a gyarapodásnak és a gazdasági haladásban keresse és találja. Egy századdal azelőtt, amikor még Európában egy gazdasági tanintézet sem volt, alapította ő a Georgikon. Ezzel Magyarországnak más nemzetek előtt becsületet, görökien fenálló, a nemzetelőt nem vehető dicsőségét szerzett. Egy század múlt el azóta, azóta a magyar gazdasági élet, amelyre György gróf emléke változatlan maradt.

De engedjék meg uraim — folytatta a miniszter — hogy *Festetics* György emléke nem elegendhetik meg azzal, hogy csupán négy fal között állítsák föl az ő szobrát. A magyar gazda megkívánhatja, hogy neki is legyen egy szobra Magyarországon, hogy legyen egy szobor az isten színe előtt, amelyre a magyar gazda azt mondhasssa: ezt a szobrot én alkottam és alkottam ezt a legnagyobb magyár gazdának, hogy legyen egy szobor, ahová elküldje zarándokolni fiát. En

azt hiszem, hogy ennek a szobornak a helye csak Keszthely lehet, mert minden, ami itt van. Keszthelynek minden díszítése. Keszthelynek minden szépsége, minden virágása az ő emlékéhez fűződik, az ő nevére emlékeztet. És ezért engedjék meg, hogy én, mint egyike a magyar gazdáknak, az aláírást ötszáz forinttal ezennel megnyissam. (Viharos éljen és taps!) És tegyünk egy szent fogadást, hogy addig nem fogunk nyugodni, míg a nagy Festetics szobra itt föl nem áll. Én e szobor felállítására és Festetics György gróf nagy emlékére emelem poharamat. (Szűnni nem akaró zajos éljen és taps.)

Jankovich László gróf főispán arra kéri Festetics grófot, tartsa meg a megítelt továbbra is jóindulatában és őt élte.

Festetics Taszilo gróf községielnök mond a főispán szép szavaiért és mint Festetics György dedunokja a haza gazdasági felvirágására és annak első munkására, Darányi miniszterre emeli poharát.

Hácsy Kálmán, a zalamegyei gazdasági egyesület elnöke Dessewffy Aurél gróf előtt, Dessewffy Aurél gróf előtt köszöntőben a magyar gazdaság tanügyi felfájtási iréli poharát, mint akinek kitartó és odaadó működésén fordult meg a magyar gazda haladásának ügye. Ez az alkalommal annál inkább kötelessége erre reámutatni, mert a Georgikon a szakképzés mellett a nemzeti irányban való fejlődésnek is zászlóvivője volt, azaz, hogy ma a szaktudás legelőjén, amidőn a felsőbb oktatás nyelve még mindentől a latin volt, a Georgikonban a tanítás tisztán magyar nyelvet használta. Tormay Béla min. tanácsos a premontrai rendet, Zala megyét és Keszthely városát élte, Paul József gazdatiszt arra kéri a miniszert, nyújtsa be a gazdasági megújulás érdekében a gazdasági és a szentesítési ellenjegyzést ne hagyja a tudásra. (Derültség.) Köszöntőt mondtak még Rucsekta tanfelügyelő, Balás Árpád, Vorós Sándor, Koller István, Puteani Géza bárány. Majd felolvasták az üdvözli táviratokat, elsőnek Vassary hercepmirvis rendkívül meleg hangon (viratokat, melyek drága éljenzessé fogadták. Az ország összes gazdasági intézményeinek tanári kara és ifjúsága küldött üdvözli sürgönyt. A szép üdvözlépt élte az Amazon szűn termeiben tartott fényes táncmulatság fejezte be, amelynek tisztja jóvedelme a tanintézet haláltságos sepről egyesületének alapítójeit 300 forint galipóttá.

LEVÉLSZEKRENY.

Kérdések.

448. sz. kérdés. Gazdatisárnam szives értesítésként kérem, hogy az kiölt szerzetnek be jutatosan repezögöcséjét?

Szob.

P. S.

449. sz. kérdés. Orosz lésempör állván rendelkezősemre, szeretnék vele egy tábla luczernát és 30 hold tétet betrágyálni. Talajom erős agyag. Tisztelettel kérdézem: hogyan kell azt alkalmasan megenni? mint 1000 ölre? mikor legjobb észorné és végre: lehet-e herre melyben csak látszó alkalmazható-e és nem lehetne-e a már látszó koszhelyeket vele kiölti?

S. S.

450. sz. kérdés. Egyik táblámra ösi takarmányborost szeptember hó 1-án vettem s a kedvező időjárás következtében rohamosan nőtt, olyannyira hogy rövid idő múlva kaszáhatóvá vált. Kérdem, ha az én most üszszel lekaszáltatom, egy tavaszkor korán remélhető-e bő takarmánytermés, miután ismerve az itteni időjárást, tudom azt, hogy mostantól kezdve többnyire esős idők lesz és hideg és ha le nem kaszáltatom, most vajjon a télen át nem térsz-e ki? Az ösi takarmányborost megvetése volna tavaszkor korán zöldségtakarmány szolgáltató!

Jaska.

D. K.

451. sz. kérdés. Beküldtem egy levegőben egy légyfaját, azaz a kérséssel, legyetek-e székessé meghaladva miféle faj, kárteknő-e? s mi ellene a védekezés? Sz. E.

Rimaszombat.

Feleletek.

Téli hizalótakarmány. (Felelet a 431. sz. kérdésére.) A takarmányra vagy valamire való főleg gyökérvény és burgonya hízjárt, köztül takarmányfélék is lehet ugyan hizalni, de az a takarmánykeverék, amit a jelenleg levetkezésre álló takarmányokból összehállítunk, nagyon kevés zivert és igen sok szerves (száraz) anyagot tartalmaz.

Mint ahogy egy repának, mint a hurgonyi, a hurgonyi, nehézségűbb, öltök, köztül takarmányfélék közül búkkönyvénél, jómásodig rétszénát, árpa- és kukoricazsint, árpaszalmát és repezögöcsézt ezeken a követezőképpem:

A hizálás I. időszakban (5-6 hét) naponta és 1000 kg. élőszáru: búkkönyvén 12 kg., jómásodig rétszén 5 kg., kukoricazsint 6 kg., árpaszalma 2½ kg., árpaszalmát 8 kg., repezögöcsé 28-45 szárazanyag, 2:52 fehérjét, 14:65-szénhidrátot és 0:59 zsírt tartalmaz: 1:64 arány mellett.

A II. időszakban (6-7 hét) naponta és 1000 kg. élőszáru: búkkönyvén 15 kg., jómásodig rétszén 5 kg., árpaszalma 7½ kg., kukoricazsint 6 kg., árpaszalma 8 kg., repezögöcsé 1 kg. Tartalmaz 29:67 szárazanyag, 3:08 fehérjét, 14:84 szénhidrátot és 0:67 zsírt. Tápanyári: 1:53.

A III. időszakban (5-6 hét) naponta és 1000 kg. élőszáru: búkkönyvén 13 kg., jómásodig rétszén 5 kg., kukoricazsint 7½ kg., árpaszalma 2 kg., árpaszalma 8 kg., repezögöcsé 28-40 szárazanyag, 2:71 fehérjét, 14:82 szénhidrátot és 0:63 zsírt foglaltatik. Tápanyári: 1:60.

Az I. időszakban 35-40 gr., a II. időszakban 45-60 gr., a III-ban 40-50 gr. sok adagolando.

Az utóbbiakban köztül takarmányozásnak vannak bizonyos hátrányos oldalai: nevezetesen a takarmány igen száraz s nem eléggé izletes s valószínű, hogy az ökrök sem fogják szeretni és már a II. időszak vége felé, de még inkább a III. időszakban, mind az étvágyi arany megcsappan, nem fogják mindét takarmányt elfogyasztani, mint előzők tesznek s így nem juttatván be szervezükbe a tápanyagokat a megkívánt mennyiségben a hizás is stagnálni fog.

Ha azonban a takarmány előkészítésénél ügyelünk arra, hogy a durva szára széna felkészítésére s az apróra zúrt repezögöcsékre alkalmasan elvegyes kerüjünk az állatok elé s ha a szónak is legalább egy részét vízben oldva s a szénára réte árnté adjuk a hizókny, úgy a takarmány izletesebb s könnyebben emészthetővé válik.

A takarmánykeverék összhállításánál a korpát és repezögöcsézt jórészt mellőzni, mert a darafelet és a búkkönyvénél is elégséges sok fehérje foglaltatik s a szénára kiakbóll szükséges a fenétekben köztül kvantumot etetni, mert különben kevesebb szénhidrát és zsír kerülne be a szervezetbe, ami a hizálás szintén nem volna előnyös.

Takarmányrépa bevermelése. (Felelet a 435. sz. kérdésére.) A feleletet a takarmányrépát, a nyári hizálás céljából legjobb az egyszerű bevermelés alapján konzerválni. A feleletet répat lehetőleg függélyes falazatú s altajárólított nem szenedő vermekben, polyvált rétegeze rakjuk le olyformán, hogy egy 30-40 cm-es réperéget, egy 25-30 cm-es polyvált réperéget váltakozva helyezzünk a rétegezős réstjé, mert a répából kibocsátott levelet felszívja, minek folytán nemcsak a répa fog jobban előállni, hanem a vesztésg is

kisebb s a takarmány is izletesebbé válik. A verem megöltésénél ügyelünk arra, hogy a felszálkolt répa s a polyvált répa egyaránt s egyenletesen letaposassék s hogy a répa a felszálkoltas arányában azonnal bevermeltesék. A teljesen megöltött s a verem felszine fölött az előbbi eljárás alapján legalább is 1½-2 méter magasságig prismazseren felrakott polyváltarépa, egy 70-80 cm-es földréteggel befedjük, a földréteget a polyvált répa felületén képződő repezögöcsé szorgalmasan el kell simítani. Az így módon bevermel répa akár 2-3 esztendőig is ekkora a megfelelő örökarmánnyal hizálási célra jól felhasználható.

Székessalajok javítása. (Felelet a 438. sz. kérdésére.) A székessalajok gipszbevetésének csak eseten-kedvező, de igen gyakran negatív eredményeket is értek el. Negatív eredményeket leginkább a vakszékek gipszbevetésénél nyertek, továbbá, ha a szikes természetű talajokat a tavaszki alá próbálták a gipsz tavaszi felszórásával javítani. Ellenben a székessalaj egy általában szikes természetű de felszálkolt, felszálkolt talajon a gipsz bevetés megfelelő, csak bizonytalan termési talajokon, a gipsz használatával a legtöbb esetben jó eredményeket nyertek. Utastiasim szerint eljárva, több gazdaságban teljesen megvoltak elégedve a gipsz hatásával s a terméserevényekkel.

Az előzőekben erősebben székessalajokra 10-12 métermagas gipsz szórókat ki. hat. holdjára és pedig a mennyiség felét (5 q-át) a vetésztás előtt elhintve és leszántva, a mennyiség másik felét közvetlenül a buza evetése előtt felszóra s egyszerűen befogalosa. Ezen eljárással a gipsz kőtörésetek alkot a talajban, melyek feloldásuk szűsö közműbítésé sokkal tökéletesebb.

Egy másik szinten igen jó eljárás alapján 12 q. gipsz s 3 részében szórókat ki. És pedig 4 q-át a vetésztás előtt, 4 q-át a buza evetése előtt befogalosa s 4 q-át tavasszal fogalosa elótk.

Mint az előzőekben több esetben értem el igen jó eredményeket. Ky.

Vetőmagcsiriztató készülék beszerzése. (Felelet a 439. sz. kérdésére.) Amennyiben hazusi gyártmány nem volna kapható, ajánlom Julius Nainner wienner-nusztatói céget, melynél leirt minőségű csiriztatókat kaphatok. Egy csiriztató ára 3 forint. Urügyeztet a készüléket ajánlja Biny Lajos ur is.

Takarmányborsó ösi kaszálása. (Felelet a 450. számú kérdésére.) Ambr én kérdése a dolog sürgős voltánál fogva levilleg leírással, a kérdés közérdekű voltánál fogva, nem tartom feleslegesnek erre vonatkozó nézetim megfogalmazására. A kérdés az, hogy a régi ösi takarmányborsó (melynek célja korai tavaszi zöldségtakarmányt adni) a kedvező időjárás folytán oly buján fejlődött, hogy ennek kaszálása még az ősi folyamán nem mellőzhető, akár ehhez haladék nélkül hozzá kell fogni. A tulajdos magára nőt, buján fejlődött ösi borsó, egy 16li, mint a korai tavaszi dőben sokat szenedve, legnagyobb rész képlánna, kisavanyodna, amire az ösi takarmányborsóval ugyan megrag a hajlandóság. A gazda tehát azgy, hogy a tulajdos borsót ősszel nem kaplatná meg, semmit sem nyerne, mert a tavasz behálvtál az ilyen földi ugyancsak szomorúan nézne ki. Ha vastag takarmányt elj a földet, akkor a borsó a földtől tényleg kiállik, ha elöbényen egye, eső s tél, akkor a borsónak szétterülő buja hajtsái a tavasz behálvtál elrohadnak, amiről több évi termelés után meggyőződnetem.

Ha a buján fejlődött s tulmagasra nőtt takarmányborsót ellenben ősszel megkaplatunk, akkor a földet a tavaszban a borsó a földtől tavasszal erőteljes növekedésnek indula, elégséges zöldségtakarmányt fog szolgáltatni. Igen természetes, hogy az ösi kaszálással, azaz

fejődésben kissé megkészi (körülbelül 8—10 nappal) de itt nincs mit válogatni s két rossz közül mégis csak a kisebb rosszat kell választani.

A takarmányborsó őszi kapálásánál követelkezre kell ügyelni. Az őszi kapálásnál ne késlekedjünk, hanem vigyük le mielőbb azért, hogy a tél beálltján kissé megerosódjon s a kasza etette csak behogedjen. Erre való tekintettel a kaszáslát lehetőleg egychny nap alatt kell elvégezni s a felesleges takarmány bevermélvi vagy beszombolytani. Másrészt nem szabad túlságosan mélyen kaszálni, legalább is egy jó tenyérny magot lenyárni kell hagyati, hogy a borsó utána megérjen megkínnyadni. Ne felejtsek el, hogy a takarmányborsó őszi kaszálására csak a szükséges vízi a gazdát, nem pedig az, hogy mennyi több takarmány szedjen le a földről.

Kerpely.

Gabonaelvétel. (Felelet a 451. sz. kérdésére.) A küldött rovar nem légy, hanem leveltetű s pedig a *gabonaelvételű* (Siphonophora cerealis). Tészek erre nézve a „Közlelet” f. évi 81. számában (p. 1401) a 436 sz. feleletet átválasni, mely erről a rovarról szól.

J. J.

VEGYESEK

Mai számunk tartalma:

| | |
|---|-------|
| Inzót állatvadász. | Oldal |
| Iszót és alszámna. <i>Buday Barna</i> . | 1433 |
| Inzót állatok vására. | 1438 |
| Keszthelyi ünnepek. | 1439 |
| Növénytermelés. | |
| Az idei sórápkaállás. <i>Kerpely Kálmán</i> . | 1434 |
| Állattenyésztés. | |
| Ókrök hizlalása. | 1435 |
| Gazdasági növénytan. | |
| Vetőmagvizsgáló állomások és a löhermag. <i>Dr. Szaniszló Albert</i> . | 1435 |
| Kertészet, Szőlőszet. | |
| A koszfűrj termelése. <i>Féber Tádor</i> . | 1437 |
| Beszertési szilvماغ vetési ideje és módja. | 1438 |
| Levelszekrény. | 1440 |
| Vegyesek. | 1441 |
| Kereskedelem, földés. | 1442 |
| Budapesti gabonaföldé. | |
| — Szeszlet. — A központi vásárosmark. — Árnyezése a nagyban (en gros) eladott elemi-kegcsék áráról. — Állatvásár: Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. — Budapesti vásár-gyomárhavásár. — Budapesti lovasár. — Köhányai sertésvásár. — Budapesti szarumarkavásár. — Igantóhalmi árvesztés (60000 frt becsértéken fel). | 1443 |
| Szerkesztői iratok. | 1443 |

Kinevezés. A földművelésügyi m. kir. miniszter *Ugrai Gábor* okleveles állatorvos, a budapesti m. kir. állatorvosi akadémiáé névnyé- és gyógyszerintézet tanszékén előadót, II. tanegységű állásúját főmentvén, helyette ezen állásra, két év tartamára *Weisz Sándor* okleveles állatorvos nevezte ki; továbbá *Pokorny Tivadar* műszaki tanácsost az országos m. kir. vízépítészeti és talajművelési hivatalhoz létesítendő nevezte ki.

Megbízások. A földművelésügyi m. kir. miniszter, *Schönbök Imácz* gazdaságtört. szomszorosbíró lakost, *Somogyi vármegyei megyebiztos* (járás) névére *Dr. Soma uradalmi kezelt. Végvári lakost*, Temes vármegye biztási járására névére, *Dobozsáczky Kálmán földműrtök. okleveles gazdasági, tahi lakost*, *Somogy vármegye tahi járására névére*, *Mayerlecz Mihály példános önkormányt-nátiót lakost*, Vás vármegye feladó-órjárás névére, *Koludósi János ev. ref. lelkész viányári lakost*, *Albócsé vármegyei járására példános névére*, állandó gazdasági tudósítást bízta meg.

Abaktarmányok szállítási kedvezményének kiterjesztése. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi miniszterhez feljterjesztet intézett az irdnt, hogy a m. kir. államvadász bármely állomásraól magyarországi állomásokra teljes kocsikarmányokban

gazdák részére s illetve mezőgazdasági cézlokra szállítandó következő abaktarmányok és pedig korpa, olajpogácsa, árpardara, kukoricardara és malomkondy után engedélyezett viteldíjmentesen, mely eddig csak az országos tenyészéssel foglalkozó gazdákönkezők volt rendelkezésre bocsátott, a következő kereskedelmi részére is hozzáférhetővé téssek. Kéréleme támogatásúal azt hozta fel indokul, hogy a kedvezmény a jelenlegi megszorítások és ellenőrz. intézkedések mellett épp azon körülmények névére hozzáférhető, kik országos takarmányokba levő szűkességük miatt a helyzetiknél fogva nem fedezhetik egyszerű és waggon számára, hanem azt a takarmánykereskedőit szákszáma kénytelenek vásárolni. A kereskedelemügyi miniszter a szóban lévő díjkedvezmény a következő kereskedelem részére általánosságban most sem találta engedélymentesnek; tekintettel azonban arra, hogy a kiszáradt eddig ezt a kedvezményt csak egy kocsikarmánynyá egyzetelt megrendelés után vehették igénybe, ami mégis nehézséggel jár, fólhatalmazta az OMEG-t, hogy oly esetekben, midőn az illető vidéki takarmánykereskedő üzleti viszonyait megváltoztatja, továbbá megadnak arra névére támogatást, ha annak zime alatt szállítandó egytakarmányok tényleg a helyi fogyasztás céljaira fognak szolgálni s midőn az illető takarmánykereskedő kellő biztosítékot nyújt arra névére, hogy a viteldíjkedvezményt megfelelő árszabályok után a célzoltához képest a fogyasztókhoz átjád engedni, hanem szertint egyes vidéki takarmánykereskedőknek és szolgáltatóknak az említt abaktarmányoknak kedvezményes viteldíj mellett leendő szállításra jogosító igazolványokat. Miután a fenti intézkedés csak a gazdákönkezőket kívánja támogatásban részesíteni, ehhez képest a kedvezmény más, mint a fentjelzett esetekben takarmánykereskedőknek nem bocsátottat rendelkezésre.

A Balatonvidéki szőlők rekonstrukciója. E hó 11-én tartott meg Keszthelyen *Darányi* igaz. földművelési miniszter előadtele alatti értekezést, mely a halomtanmeny előző rekonstrukciój érdekében hivattott egybe. Az értekezleten, a fővárosból a miniszter kíséretében leérkezett szakférfiakon kívül a Balatonvidék sok száza menő szőlőbirtokosa is jelen volt. *Darányi* földművelési miniszter üdvözölve a megjelenteket, esettele a szőlőművelés nagyfóntosságát, vizsgálta a balatonvidéki szőlők múltját és jelenét s aztán előadta, hogy tájékozást kíván szerezni arra névére, hogy az amerikai alanyon készült ojtványokkal, továbbá a szénkéngével való gyéritési eljárás között mely tapasztalatok vannak a Balatonvidék szőlőszáradt körében. Továbbá véleményét kiadván arról, hogy a szőlőszáradt szőlőkészengetés tárgy-e szőlőterületek bejárását a végeit, hogy megállapítsák, mely helyeken ajánlható inkább az ojtványokkal való felújítást vagy a szénkéngével való álltést. A két főkérdéshez kiváló szakférfiak a gazdasági egyesületet elnökei s a községek képviselői szótól hozta. A legnagyobbr része azt nyilatkozta, hogy a szénkéngézésről inkább rekonstruálótlak szőlők, csak elég szénkéngé álljon a szőlőszáradt rendelkezésre és a szőlőterület bejárását okvetlen szűkségesnek tartják.

Gabonaszorsó. Az országzászet üzött gabonaszorsó műveletekről a következő újabb értesülést vészzük. A gulai kir. bűntörvényszékhez uszóra vétele miatt több vésztől lakos feljelentést intézett. Ebben azért vádolnak néhány vésztől kereskedőt, hogy szomszoros földművelést károsítottak meg a gabonaszorsóhorribilis mértékben gyakorlata után. Tavaszszal ugyanis kisebb-nagyobb kölcsönöket adtak a megszorsolt gazdáknek, de a kölcsön-ügyletet mindannyiszor adásvétel jelleggel ruházták fel, olyképp, hogy az adósok köteleztek magukat a hiteltelenség aratás után minden évt forinrt

egy-egy métermássa buzát beszállítani, vagy annak piaczi árát megfizetni. Így a négy hónapra adott kölcsönök oriasi uszora-kamatoká hajlottak, mert ha az adós példátul tiz forint kölcsönért vett, ezért két métermássa buzát tartozott a kölcsönösnek, azaz 20 forint értékben felel meg, a kamat tehát meghaladja a 300 százalékat. Ez az uszóra-üzlet azonban nem korlátozódott Vésztőre és vidékére, széles körben van az az Alföldön elterjedve s valószínű, hogy a törvénysszekéhez tömegesen fognak így tárgy feljelentéseket beérkezni. Kellőleg rá számítottak emi. arra a veszélyre, amely a szarutalennél üzött gabonaszorsóra révén az ország szerényebb sorsú kisgazdát fenyegetti, amiatt, mert az uszortörvény a gyakorlatban nemhogy az uszóra orvoslására vezetne, de tényleg üzött-adt ügyletek alakjában rejlőztek el. Reméljük, hogy a folyó évben jelentkező uszóra-működés után a földművelésügyi miniszternek az a kijelentése, hogy az uszortörvény szigorú végrehajtására kellő figyelem fog fordítani, nem marad irrtul malaszt.

A kenyér ára. A rossz gabonatermés és ennek következményeként beállott kenyérrádgóság ismételen aktualizált teszi azt a kérdést, vajlon nem lehetne-e a szegényebb sorsú nép számára olcsóbb kenyérről gondoskodni. Ebből az értekezésből fogható legutóbb a „Hivatalos Válaszársonló” értesítőt a kenyérfeladás. A kenyér olcsóbbá tételének több módja van; a leggyorsabb ezek között az, ha a buzaszárlatit burgonyával, a rozsízest pedig korpával keverik. A budapesti pékek tényleg nagy előszeretettel keverik a burgonyát a buzakenyérrel, sőt azonban a fogyasztónak megfellebbez annyi haszna van, hogy a burgonyát sú titulus buza eszi meg. A kenyér olcsóbbá tésésének ezek a módjai csak az esetben volnának hasznosítottak a fogyasztók javára, ha a hatóság maga gondoskodik olcsó kenyér előállításáról. Párisban a hatóság állapítja meg a kenyéret és árát, meg pedig úgy, hogy minden kenyérnek a hatóság által megállapított csarnokokban eladott listzinek az árát s ehhez szűrés és eladási költségek címén egy bizonyos állandó összeget hozzáadnak s az összeg képezi a való félónap alatt a kenyéret hivatalos árát, mely a sűtők a népnek való, minőségileg is megállapított és ellenőrzött kenyéret adni kötelesek. Ha a mai árnyiszonyokat vesszük alapul, akkor a „H. V. E.” számlása szerint egy mázsa rozszonyer előállítás 14-33 fruba kerül; ugyanez a kenyér kilogrammonként 15—17 kr között érusztatik. Bizonyos, hogy olcsóbban is árusíthatnánk, amez a pékíparban nemcsak reszje van, de nyereségese is zsetet akar, nemmi, amikar meg a kieszterme berendezésének árát. Amilyenben tehát a kenyér árában változás nem történik s így mind szorogabba válik a kenyér kérdés, a hatóság aligha találhat más megoldást, mint hatóság ellenőrzés alatt álló kenyérsűtődék felállítását, melyek a szerényebb sorsú s péküzleteit utall fogyasztókkal szemben igen üdvös szolgálatot teljesítenének.

A kartellörvényről. Az osztrák kormány benyújtotta a kartellörvényjavaslatot az osztrák parlamentnek. Ez a törvény állami fölügyelet alá helyezi az árakat és a kártellés árát az osztrák akonak, a fogyasztási cikkeknek termelési, ár- vagy eladási viszonyait szabályozza, amolyek mint a cukor, pálnka, sör, ásványolaj és só, közzvetett adóval vannak megvérrva. Az állami fölügyelet azokra a kártellekre is kiterjed, amelynélk működése beföldön is érdekes; valamint a beföldi és külföldi kártell

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alkalm. 1894. évtől. Igazgatók tagok. ELNÖK: TELEKCSI Géza gróf. ELNÖK: CRÁVOSNYI Béla.

ANDRÁST GÉZA gróf, BEJANÓTI SÁNDOR, DESSEWITZ ARISTID, FÜSPÖRT ENRI, BUBRIEK GYULA, SEKENTRÁLYI KÁLMÁN, SZILÁNYI ZOLTÁN, SZÓNYI ESZTERGON, TILLY SÁNDOR gróf.

Vezetőigazgató: SZÉNYI Zoltán gróf.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaságosság általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaságosság évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegedését vívta ki magának, az

épület és általán (pauzschal) biztosításánál

rendkívül mérsékelt díjával tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmányt és szalmáseleget

tűzkár ellen a szövetkezet

tetemesen olcsóbban

biztosítja, mint a hazánkban működő bármely más biztosító intézet.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek. — Kiszáradék, ha huzattal egyszerűen, egy csapattal, és külön-külön ajánlatot teremtveket biztosítják, 10% engedménnyel részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapeston, József-körut 8. sz. és a vidéken létesített irodáinknál. 3019

Magy. kir. államvasutak.

sz. 11. sz. sz. 11. sz.

Hirdetmény.

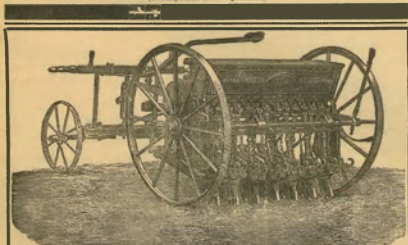
(Német-osztrák-magyar-román személyforgalom Bodenbachon át.)

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint f. é. október hó 1-én a német-osztrák-magyar-román személyforgalom Bodenbachon át a területi pályaszámokra illető vasúti részről legfontosabb csomópontban való átszállásokról járó 1.50 (elsőosztály) illetve 0.75 (második osztály) díjára a következők szerinti módokon módosították.

Bodenbach, 1897. szeptember 18-án.

(Eltérő árak nem díjazhatók.)

Az igazgatóság.



Sorvetőgépeket

a legújabb és legjobban bevált szerkezetben, egytetemes- és többvasúti ekkék pánzelalacél-kormánylemezekkel, boronákat, hengereket, konkolyozókat, gabonatisztító-pórákat és teljes takarmánykamra-berendezéseket, nagy választékban és jutányos árakon szállítanak

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPESTEN,

V. ker., Váci-körut 60. szám.

Árjegyzékkel és költségvétellel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálunk.

U. i. Borsajtók (System Mahille) és **szőlőzúzó** kútindó kivételben és mindenféle nagyságban.



Közvetlen Amerikából
importált,
messz megérkezett

Poland chna

tenyészertések pedigreevel,
PICK OSWALD

VIII. Külső Kerepesi-út 1. sz.

Vágó-állat-eladók figyelmébe

ajánljuk a VI. évfolyamba lépő

Mészárosok és Hentesek Lapját

(Felolvas szerkesztés és kiadótlajdonos: Schatz Árné, lapvezető Kemáromi Sándor) Valamennyi szakpartesületnek hivatalos közlönye.

Egyedül az országban.

Közel Európa, Amerika összes nagyobb állatvásárlásának árjegyzésait; nygmit a hivatalos állategészségügyi jelentéseket, s az állatkereskedelm, állategészségügy körébe vágó s ezekkel kapcsolatos, dolgot; különös súlyt fektet az országos állatvásárok határjénekei tekintetű pontos közlésére.

Mutatványsszámot kívánatra küld a kindóhivatal:

VIII., Csokonay-utca 10. sz.

Előfizetési ár: egy évre 6 forint; hirdetések díjszámba szerint számíttatnak.

Megjelenik minden pénteken.

4543

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban BUDAPEST, 1101-ut 25-ik szám.

Eladó szőlővessző.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

„istvántelki immunis“ homoktalaju szőlőjéből a következő európai és amerikai szőlővesszők eladók:

Gyökeres európai vesszők.

| | | | | | |
|--------------------|--------|------|------|----|------|
| Olasz Ritzing | 11.200 | drb. | ezre | 16 | frt. |
| Nagy Burgundi | 300 | " | " | " | " |
| Tramini Pinos | 4.800 | " | " | " | " |
| Furmint | 600 | " | " | " | " |
| Chasselas blanc | 2.400 | " | " | " | " |
| " blanc croq. | 250 | " | " | " | " |
| " rouge | 1.276 | " | " | " | " |
| Madelaine angevine | 2.000 | " | " | " | " |
| Mézes fehér | 4.400 | " | " | " | " |
| Kadarka | 100 | " | " | " | " |

Gyökeres amerikai vesszők.

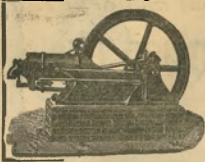
| | | | | | |
|------------------------------|--------|------|------|----|------|
| Riparis Sauvage II. osztályú | 11.000 | drb. | ezre | 8 | frt. |
| Herbemont | 2.100 | " | " | 10 | " |
| Jaques | 4.100 | " | " | " | " |
| Violla | 800 | " | " | " | " |

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóságához BUDAPEST, Köztelek intézmény. — Az eladási árak ésszel vagy tavaszszal történik a megrendelés sorrendjében. — A megrendelés a vesszők felé ára előre beküldendő, hátralévő rész utánvételű szedetik be. — Csomagolási és vasútra szállításiért ezrenként 1 forint számítatik. **IGAZGATÓ.**

Torontali helyi érdekű vasutak gépgyári osztálya

Nagy-Becskek.



KÜLÖNLEGES GIYARTMÁNYOK:
Gáz-, petroleum-, benzín-moto-
r és benzín-locomobilek.
Modern berendezésű vas- és fém-
öntőde.

A gépészeti szakmába vágó min-
dennemű javítások szakszerű
és jutányos kivitele.

Főképviseletek: **BUDAPEST, V., Kálmán-utca 16.**
KOLOZSVÁR, Szentlélek-utca 4. sz.

Birtokbérlet.

Veszprém megyében két vasútállomás közvetlen közelé-
ben, egyik pedig helyben, kitűnő fekvéssel, körülbelül
1650 hold (1200 □-al) legnagyobbbérzést első minőségű szántó-
föld, bőven megfelelő és kitűnő állapotban lévő gazdasági
épületekkel

12 évre kiadandó.

Az újonnan épített, minden kényelemnek megfelelő
kastély vagy a bérlettel jár, vagy pedig a bérletlak újonnan
építendő, első esetben a bérösszeg bizonyos százalékkal
magasabb.

Az élő és holt leltár készpénzben váltandók meg.

A birtokon van 5 hold kitűnő karban lévő szőlő.

A bérletartam 1898. október hó 1-től kezdődik.

Bővebb felvilágosítással a tulajdonos,

BAUER ANTAL,

IHÁSZI-PUSZTA, u. p. PÁPA szolgálat.

SZIVATTYUK

minden neme, lázi, nyilvános, mezőgazda-
sági és iparszélókra.
BOWER-BARFF-féle szabadalmazott innoxidálás
módszer szerint készített szivattyúk rozsdá-
ellen védve.

Arjegyzekek
ingyen és bérmentve.

1806

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű ütődés, száza-
des és hímérlegek fából és vasból, kereskedelmi,
közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czindokra,
Eseményirány, mértegek lázi használatra, barmmérle-
gek. Commandit-társaság szivattyú- és mérleggyára.

W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.

J. K. ERKER, WIEN.

IX., Stroheckgasse 2. 4421



Különlegesség
cs. és kir. szab.
győrszövő gé-
pekhez lovak,
szarvasmarhák,
juhok és sertés-
ek számára.
Ezzel a géppel
egy lovat 3/4
óra alatt, egy
darab szarvas-
marhát 25 percz alatt, 60 drb. óráson és 20 drn. juhok
óránként nem szakított is a legteljesebben leenyrihat.
— Gépem a legnagyobb szarvasmarha és lényegző
intézeteknél legjobb sikerrel van alkalmazásban és
a legjobb referenciákat állnak rendelkezésemre.
Prospectusok és Arjegyzekek ingyen.

MOLNÁROK LAPJA

BLATT DER MÜLLER
JOURNAL DES MEUNERS
MILLERS-REVIEW

BUDAPEST JÓZSEF-KÖRUT 33.SZ.

— Megjelenik minden hó
15-én és utolsó napján —

→ Ipari, kereskedelmi, technikai és közzgazdasági
szaklap, melyet csakis **szakemberek**
(malomtulajdonosok, molnások, főmolná-
rok, malomépítők, mérnökök, malomigaz-
gatók, mezőgazdák, lisztkereskedők stb.) irnak. ←

**A malomüzem minden ágáról
szakképzett rovatvezetők
ingyen adnak utbaigazítást.**

→ Tudósítások a világpiacokról
és az ország minden vidékéről. ←

Rajzai, őrleési diagrammjai egyedüliek a világon.

Mutatványszámok ingyen.

BARANYAY I.,

turfatermények és szabadalmazott
önműködő turfafahintő-closetek,

valamint
árványékek-berendezési

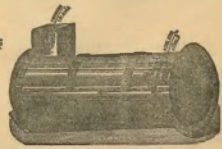
és
felszerelési tárgyak vállalkozó
BUDAPEST,
II., Lánchíd-utca 2.

Arjegyzekek
kiváratra
bérmentesen
küldetnek.



GRAEPEL HUGÓ

szabadalom. löhère-tökaszóelő készüléke



minden csapógéphez alkalmazható, 25 százalékkal na-
gyobb munkaképesség, mint bármely más készletének.
Legújabb szerkesztet legelőbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyáráról Budapestén,
V., Kölcse vácsút-út 40. sz.

Cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossága.

8 607. sz.

Értesítvény.

A budapesti cs. és kir. élelmezési raktár-számára 15.000 métermázsra tesz és 34.800 métermázsra való kereskedelmi szokrányok alapján fog bevásároltani.

A beállítás az alább megnevezett raktárakban, a meghatározott részletekben és időben eszközönd.

| Raktábla. | Október | November | December | Január | Február | Március | Április | Május |
|-----------------------|---------|----------|----------|--------|---------|---------|---------|-------|
| 1897. | | | | | | | | |
| A. Vízparti hadraktár | — | 3000 | 3000 | 3000 | 3000 | 3000 | — | — |
| B. Vízparti hadraktár | — | 1500 | 1500 | 1500 | 1300 | 1300 | 1300 | 1300 |
| C. Vízparti hadraktár | — | 3500 | 3500 | 3500 | 3400 | 3300 | 3300 | 3300 |
| D. Vízparti hadraktár | — | 200 | 200 | 200 | 200 | 200 | 200 | 100 |
| 1898. | | | | | | | | |
| E. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| F. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| G. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| H. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| I. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| J. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| K. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| L. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| M. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| N. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| O. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| P. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| Q. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| R. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| S. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| T. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| U. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| V. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| W. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| X. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| Y. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |
| Z. Vízparti hadraktár | — | — | — | — | — | — | — | — |

Az I. számú élelmezési főraktár „Laposdőlőn”, a 2. számú pedig II. kerti lőtér-útszámban van.

A rozs és zabnak szabványos minőségének és idej termesének kell lennie. Az 50 kros bélyeggel ellátandó és legalább 14 napi impregző tartalmú szállítási ajánlatok, legkésőbb 1897. évi október 28-ik napjának délelőtti 10 óráig a budapesti cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosságához (váru nyujtandók be.

Az ajánlatok letelepítése a borítékban: „Szállítási ajánlat rozs és zabra” jelzettel felirattal ellátva legyenek.

A fentjelölt szerzőjétek beállítására nézve az ezen ügylet számára Budapest 1897. évi október 5-én hivatalosan kiállított és a hadbiztosságnál betekintendő szokrány-füzetben foglalt határozatokon kívül — a katonai elemi cikkeknek — tözender kivül — kereskedelmi szokás szerinti eszközönd vételének, a következő határozványok is mérvadóak:

1. Az átadás évig a kintári raktárakban eszkoztöltetik.
2. Ezen kivül a kirt szerzőjétek mennyiségnek részének szállításra is ajánlatok tehetők (részel ajánlatok), és pedig: a kívánt beszállítási határidő megjelölése mellett, lételeg egészen 100 métermázsáig.
3. A kintári fantarjnak magának a jopot, csak egyetlen egy cikket is, avagy mennyiségűreket, az ajánlat megnevezéséből elfogadja.
4. Az ajánlott gabonának származási helye mindenkor megjelölendő.
5. Hogy ha a szállítással a katonai díjazásba kedvezményes igénybe vétetik, akkor a származás a vétel helye szerinti kitüntetés.

Külföldi terményű gabona a vételből ki van zárva.

A raktározási minőségre megállapított legkisebb súlynál nehezebb zabot vagy kenyere való gabort kárpátja nem engedélyeztik.

A kintári zsakoknak kolesebné adása csak a zsakonként naponta megállapított 2/3 k. kölcsönjű fizetése mellett engedetik meg.

A bevásárló biztosság előtt ismeretlen vállalkozók kötelesek az iránt feltekinténi, hogy a megbízhatóságukat és vállalkozásukat igazoló és a kereskedelmi s iparkamara, esetleg gazdasági egylet részéről kiállított bizonyítványok, közvetlenül a hadbiztossághoz beköldönd.

1. Vállalkozó részéről óvatok fejében az ajánlati cikkek értéke után számitandó 10%-os pénzösszeg felzetendó, a mely az ügylet megkezdése után legkésőbb 5 nap alatt letételményezendő.
2. Az 1897. december hó végéig beállításandó zab és rozs árának kifizetése 1898. január hó folyamánan eszkoztöltetik, a további részletárutásokat azonban az eszedékes pénzösszeg az idonként eszkoztölti beállításához képest fog kiegyenlítettetni.
3. Ezen fizetési mód még az eszedben is fentartatik, ha a kellen rendkezesére álló raktárlhelyiségek miatt a szállításon korábbi beállítására megengedöndek.
4. A szállító által a kövölvén határozottan föltüntetendó, hogy a vételeget letételményezése és a végül a katonai élelmezési cikkeknek kereskedelmi módon való szállítása iránt, 1897. évi október hó 5-ödi kelt és előtte felteve tartalmában ismeretes szokrányfüzet szerinti eszkoztöltetik.
5. A szokrányfüzet a cs. és kir. budapesti és székesfehérvári élelmezési raktár-nál birki által megtekintendó és tenkelt 4 k. lefetes mellett ugyanotti megszereshetik.
6. A szükséges nyugtábleyek után felmerülő költségek a hadsereg igazgatásáért terhek.

Cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossága.

Üdányomtat nem díjazatik.

Mindennemű tornaszereket és legjobb minőségű gazdasági kötőleneműeket,

ajánl a

BLEIER és WEISZ,

kötőgyárl éső Budapest.

Raktár és Iroda: KÁROLY-KÖRÜT 7. SZÁM. Gyártelap: Hajtás-ut 7307. sz.

Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futarszőröyek, lábörök, hevederek, ruházati kötölek.

halhálók,

készítünk sőt továbbá gazdasági cikkek u. m. lútráng, kötőfék, rudaló zabonaszakok, vízhatlan ponyvak, lútró és tálz vedrek, kender-tömők, hevederek, kender-köcz sőt a legújanszák erdelt gyári árákon.

Képzett mestereinkkel postai eszkoztöltöndek. Védő szövegűk utóbbra barmatlanan óvatos.

PICHLER KATONAI-FŐÁLLATOROK

ÁLLATGYÓGYSZEREL.

Vorarbergi orhrurut-por megakadályozza és gyógyítja az orhrurutot, (gögszovrádál, egyszeri kátharrus), ferséket minden gese és mirigybetartalmú, 1 doboz 60 krajczár.

Kólika és felfúvadás elleni balzám a szarvasmarháknál kólika és felfúvadás ellen gyorsan és biztalan hat, 1 kis palackzál 1 frt 30 kr.

Ölvszórt szappan, mindenemű kúteg és kuno baj eien, nekútozódás, hetetlen állatorvosok és lóutalánosoknak, 1 drb 1 frt 30 kr.

Amerikai farmer-fluid 1 üvegevel 20 kr. **Seb-balzám** 1 üvegevel 1 fr.

Nagyan stásis Lndvír Erdl vegyész és drogiszáll Dorbanir Vorarberg Oesterreich.

Raktár: BUDAPESTEN, Török József gyógyszerhárbán, VI., Király-utca 12. szám.

Amerikai szabadalmazott forrasztás nélküli

acéll

ÖKÖRLÁNCZOK

A forrasztott lánczokhoz képest készler oly nagy ellenállás a töréssel szemben.

Erős, könnyű és olcsóbb minden egyéb lánczánál.

Bizonyítványok és árjegyzék ez ingyen.

GOEPPINGER & Co

Acélmű, Weissenfels Felső-Krajnában.

Kapható minden nagyobb vaskereskedésben.

Budapesti képviselet: HOFFMANN S. VI., Lendvay-utca 25.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tisztá olivóolajat, elsörendű savtalanított repceolajat, elsörendű iszavnyóolajat sőt.

Kocsikenöcsöt, Petroleumot

zszakokat, takaró- és szekérponyvákat, kátrányfestékeket, fedőllakat.

Szalonnát

Fertőtlenítö szereket,

u. m. karbolvas, karbolpor, ereolin, zöldgálcet sőt. rézgálcet karbololeumot, keserűsöt cypusdót sőt.

MŰTRAGYÁT.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolók: gazdasági és erdei vetőmagvakat, mely eszra mintázott ajánlatot kérek.

Luczernát, löherét, fűmagvakat,

minden eszra és minden egyéb gazdasági cikket és

Vetőmagot a legújanszák árán és garantált jó minőségben.

Olvasz szaporított tisztá vastag gyökerekből örlöve.

KRAMER LIPÓT,

BUDAPESTEN, V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

Sürgönyozim: „CERES” Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatára szolgálók.

Bérművelés
gőzcseplőkészítélnél
alkalmazható.



Több mint
250 darab
működésben

Hofherr és Schrantz Budapest,

VI., Váci-körut 57. szám.

Ajánlják legjobban **lóheredorzslő-gépüket** a kőbere locsópételec, kidörzölőse és tisztálásra egy művelést alatt | Arjegyzőkék bérmentve és ingyen.

Legjobb és erős
burgonya-kiemelőgépek,
melyek a földön a nemkívánatos burgonyakörmöket gyökérük
akalmával az asztalra, az átmozgatással felül szétvetve,
kiszélelik.

SCHOLTZ C. A. gyárban MATHEÓCZON.
(Felső Magyarországi). — Árjegyzék kívánatra díjmentesen
engedélyez.

Homokszűrő telepítése.
Irtá: **Rácz Sándor.**
Ára 1 frt 50 k.

Üzletvezető kerestetik

mindenféle belügyre a

„Kassai tejcsernok szövethozhaté.”

Meghívataluk 1500 frt övadás, a bejelentés, feljegyzés, zárlatlatom szerint
vizsgálat és értékelés minden módjában való otthonosként érteketi szellem, a
szemlélet és könyvvelében való teljes járasság Javaldalmazás: 1000 frt készpénz,
szabad lakás, fűtés, világítás, a tej tisztá értékesítéséből bizonyos percent. Bizonyítvány-másolatokkal felszerelt folyamodványok

báró Schell Gyula özímére Nagy-Idára
(Kassa mellett) intézendők. 4467

**Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület által
1000 frt pályadíjjal jutalmazott
és még ez év folyamán kiadandó
gazdasági könyvviteltan
alapján összeállított
gazdasági
könyvviteli nyomtatványok**

Ögymint:

| | |
|---|-----------------------|
| 1. Számviteli kézikönyv | 21. Állati állományok |
| 2. Számviteli és számviteli beírásokkal | 22. Állati állományok |
| 3. Számviteli kézikönyv | 23. Állati állományok |
| 4. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 24. Állati állományok |
| 5. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 25. Állati állományok |
| 6. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 26. Állati állományok |
| 7. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 27. Állati állományok |
| 8. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 28. Állati állományok |
| 9. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 29. Állati állományok |
| 10. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 30. Állati állományok |
| 11. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 31. Állati állományok |
| 12. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 32. Állati állományok |
| 13. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 33. Állati állományok |
| 14. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 34. Állati állományok |
| 15. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 35. Állati állományok |
| 16. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 36. Állati állományok |
| 17. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 37. Állati állományok |
| 18. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 38. Állati állományok |
| 19. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 39. Állati állományok |
| 20. Számviteli kézikönyv, kül- és belső | 40. Állati állományok |

melyekből állandó rakatart tartunk.

Öszeállított:

Susohka Rikárd

a magyarországi gazd. akadémia gazd. intézője.

Az összes nyolc kötetű műveiket az O. M. G. E. tagoknak
és a „Köztelek” előfizetőknek 2 frt 20 kért előleges beklüldés mellett
portamentósen küldetnek.

Arjegyzőkkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Megrendelések
a „KÖZTELEK” kiadóhivatalához
IX., Üllői-út 25. sz. küldendők.

Árverési hirdetmény.

A bábolnai m. kir. állami ménésbirtok tisztavérű
simmenthali tehénészetéből származó

**18 darab tenyészbika,
14 darab előhasi üsző
és 1 darab tehén**

f. évi október hó 28-án d. u. 1 órakor

a kis-bábolnai majorban megtartandó nyilvános ár-
verésen a legtöbbet igérőknek eladatik.

Az árverés napján előzetes bejelentésre
kocsik fognak rendelkezésre állani az ácsi
(m. á. v.) és a nagy-igándi (déli v.) vasul-
állomásokon.

Az eladásra kerülő tenyészállatok pontos
leírása kívánatra megküldetik.

Posta- és távirda-állomás: Bábolna pusztá.
Bábolna, 1897. szeptember hó 28-án.

A bábolnai m. kir. áll. ménésbirtok
igazgatósa.

(Ütányomás nem díjazatik) 4517

Értesítés.

A pozsonyi 5. hadtest es. és kir. hadbiztosságánál, továbbá a komáromi és soproni es. és kir. katonai élelmezési raktáraknál, és pedig:

Pozsonyban 1897. évi október 21-én d. e. 10 órakor.
Sopronban 1897. évi október 25-én d. e. 11 órakor, végre
Komáromban 1897. évi október 27-én d. e. 10 órakor

az illető élelmezési kerületek számára, 1897. évi november 1-től, illetőleg 1898. évi január 1-étől 1898. évi szeptember 30-áig terjedő időre,

kenyér és zab élelmezési szükséglet bérbeadása

nyilvános tárgyalásban lepecsételt ajánlatokkal fog biztossítani.

Az egyes czikkok és azoknak a különféle állomásokban való szükséglete az erre vonatkozó részletes 3896/a. és b. számú tudósításokból észlelhetők, valamint minden ezen bérleti üzletre irányuló feltételek a pozsonyi, komáromi és soproni es. és kir. katonaiélelmezési raktáraknál meglévő feltételei füzetekből naponta a hivatalos órák alatt kivethetők.

Az 50 kros bélyeggekkel ellátott és lepecsételt ajánlatok a bányafőnökökkel együtt és egy időben a pozsonyi 5. hadtest es. és kir. hadbiztosságánál, illetőleg a komáromi és soproni es. és kir. katonaiélelmezési raktáraknál a tárgyalási napon legkésőbb 10, illetőleg Sopronban 11 óráig délelőtt benyújtandók.

Pozsony, 1897. évi október hó 4-én.

Az. 5. hadtest es. és kir. hadbiztossága.

4525



HIRDETMÉNY.

A es. és kir. nagy-daad-sárii csikótelepnél

38 darab kisorolt ökör

készpénzfizetés mellett métermázsánként élősulyban eladtatik melyek a fent említett csikótelepnél bármikor megtekinthetők.
Venni szándékozók ajánlataikat f. é. november hó 10-ig adhatják be.

Nagy-Daad, (u. p. Ozora-Tolna) 1897. évi október hóban.
A csikótelep parancsnokság

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek).

ÁRAK:

nagyban waggon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsáokban szállítva 130 frt. A vasúti szállítási költség a különböző távolság rendeltetési állomások szerint 130–140 frt között vállalkozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Megjelent

„Köztelek Zsebnaptár“

és „Köztelek Évkönyv“ 1898-ik évre.

Szerkesztik és kiadják:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárai.

Az Évkönyv bővített tartalommal, a tavalyinál nagyobb terjedelemben, körülbelül **32,000 gazda és gazdatiszt pontos címével** jelent meg.

A két könyv előfizetési ára az „O. M. G. E.“ tagjai és a „Köztelek“ előfizetői részére **2 frt 20 kr.**

posta díjjal együtt.

A két könyv csak együttesen rendelhető meg, külön-külön nem kapható.

Bolti ára 2 frt 50 kr.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Gözekéket, Göz-utihengereket

Göz-ntimozdonyokat

a legköltekebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Teljes 23-50.

Budapest—Kelenföld, a vasúttól mással szemben.

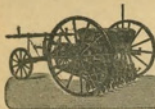
hol is épített új telepeken gözke szerkezetéről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékresz-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasúton Fudavél úton is elérhető.

FRIEDLAENDER JÓZSEF gépgyára

ajánlja az ősz időre:

TRIUMPH III. SORVETŐGÉPEIT



merítőkerekek, nékül merítőkerekkel, nékül, keszélő csigák, vetővályuk

D.7M., D.8M., D.10M. Sack-rendszerű

EGYETEMES ACZÉLEKÉIT, továbbá saját gyártmányú szecskavágóit, reparátóit, daráló- és erőmalmait, ugyanígy szintén takarmányfűvelést.

Alapítottáok 1870-ben.

LEGJOBB BIZONYÍTVÁNYOK.

CZIM:

Budapest, VIII., Külső Kerepesi-ut 1. sz.
a központi pályaudvar mellett.

Arjgyzék ingyen és bérmentve.

EGERESI MÜTRÁGYA-GYÁR

KRAMER J.

Ajánlja kellően száraz és könnyen szorható mütrágyát, nevezetesen

Gsondlisz-**Superphosphátot,** Párolt Gsondliszet, Trágyagyrtzet és széklet, sőt a legújanyabbak árúban. Fővilágosítással, árazással és ismeretű fűzetékek kőszéggel szolgál. a központi vasúton
BUDAPEST, V. kerület, Dorottya-utca 9-dik szám.

Kern Róbert

Budapest, V. ker., Váci-út 26.

Déban felszerelt raktárt tart a következő kiváló minőségű cikkekben:

Hengerelt rúd és idomvas, mint: lapos, gömbölyű, récsés és akronavas, szöglet-, álsák, keszél- és U-vas, gerenda stb.

Vaslemez, mindenféle méretben.

Kovácsolt csövek, és öszekötő ársabok: légszesz- és vízvezeték cső, sajtócső, kőcső, forrasztó, fűzőcső stb.

Öntött csövek, vízvezeték- és csatornázási csövek, valamint mindenféle **felszerelési tárgyak** víz-, légszesz- és gőzvezetékhez, mint: tolatyúk, mindenféle csapok, fűzőcső, légszesz- és gőzvezeték stb. stb.

Szerszámok, különlegességük saját gyártásból, mint: marók, dörszárak, csavarvasalók, furók, csigafűrők, cső-csavarvasalók, csővágó, csőszelő stb.

Arjgyzések bérmentve és ingyen. 4070

Gözekék

utczai lokomotivok,

gőzcseplőgépek hajtására a **főhercegi vasművek**ől. A gépek vásárlásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Síves tudakozások

Erzherzogiische Cameral-Direction

in Teschen in Schlesien, czímen. 4081

Sangerhauseni gépgyár Magyarországi gyárttelepe

BUDAPEST, Külső váci-ut 1443. sz.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK:

az összes **mezőgazdasági iparágak** számára szükséges gépek. Nevezetesen:

Czukorgyárak,
S-gyárak,
Malátagyárak,
Szeszgyárak

teljes berendezése és átalakítása.

Szaktekintély mezőgazdasági czukorgyárak és szesz-főződé terén.

Szövetkezeti alapon több mint 100 mezőgazdasági czukorgyárat létesített.

Minden szakbavágó felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készségesen szolgálunk.

Mezőgazdasági czélokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

Hoffmeister-gőzmotor

a legjobb, legolcsóbb és legbiztonságosabb gőzgép. — Helyettesít minden gőzgépet és locomobilt. Cséplésre és minden egyéb gazdasági gép hajtására a legalkalmasabb. — Fűthető szénnel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. Minden nagyságban, 1/2 lóerőtől kezdve egész 30 lóerőig gyártjuk.

